

Fe ká tina nun ha Zaa

Bay ká se tul feri ká do bil mbede ni key

Ká bil mbede key na, Zaa kij fal feri ká tji nun-ε ká Zezu Krisi ha ni ko ká tukuđu mbii ká Patmos. Báy faa fekeri ku na, Zaa baa bay a hũoke law nzođ mbika lawri ká i dfaa nun-ri tuo síe. Mbede key na baa ta-taŋ ha ri mii, feri riw bele ká tji na, ba ŋgerewuru ki ze mgba do nduo-ε. Óro bie le, ka'a háw yum ká tul nzođ tul ngani beri riw bele báy faa ŋgerembay Zezu Krisi. Satan kara do bil nzođ tul nganikeri na ku ndaw ká ŋgerewuru a bie ri kpukđu kpukđu. Nzođ ŋgerewururi ká i do tul bay be baŋguo na, i kóko nulue fie báy tusiri fie. I káw nzaa fe sum suoriya yaŋa ki Vu Bađu a í dfaa puo ká Zuruzalem fie na baŋguo wum.

Máa bayri ká do bil-e

Titire fe ká tina nun ha Zaa: 1

Mbede ká'a dfaa ha nzođ mbika lawri zađ tɔno say: 2-3

Mbede káake ká i rji zađ tɔno say: 4.1-8.1

Tjwri ká tɔno say: 8.2-11.19

Nay saŋ báy fe mgbamri ká siđi: 12-13

Vu Bađu ká do tul kuo Sion, báy nam kún sal bay: 14

Óro bie huđ duku mburuk: 15

Tuŋguo hεε ŋgerewuru ká tɔno say: 16

Leđi ŋgerεpuo ká Babilon: 17.1-19.4

Nam suoriya yaŋa ki Vu Bađu: 19.5-10

Bay ká i kun zuo tul fe mgbamri ká siđi, báy leđi Satan: 19.11-20.14

Nulue fie, tusiri fie, báy Zuruzalem fie: 21.1-22.5

Zezu a vika: 22.6-21

Fe ká tina nun ha Zaa 1:1 2 Fe ká tina nun ha Zaa 1:6

Pola rɔɔ bay rii bil mbede key

¹ Mbede key na baa bay se tul feri ká do zad muni ká Zezu *Krisi tina ha nzobri ko. Ba fe ká ɲɛɛwuru ha ni ko, bay haɲa ni ka kɛ nzob ped beri fe ká'a ví vuku. Krisi na suo a pie led nzaaped be se luozaa ká ba nzob ped be. ² A Zaa na laa le, feri riw bele ká'a ko na, ka baa nasike mii, ba Bay ɲɛɛwuru ndaw, a ba tusue bay ká Zezu Krisi tina ha ni ndaw pi. ³ Suoriya ba taa nzob ká kii mbede ni key ká nun ruo nzobri, bay bari ká i laa bayke ká uru saa nzaa ɲɛɛwuru a í daa vu mbom bo di, bay ji le, nam ká fekeri a tji na toɲ di mbaa ro.

Soko ká Zaa hii ha nzob mbika lawri ká i mbu tul ki bod bod zad tɔnɔ say

⁴ Bi Zaa, mi daa mbede key na ha ri baari nzob mbika lawri ká i mbu tul ki bod bod zad tɔnɔ say ká kuɖu zad ká Azi. Ndad bay haɲa ɲɛɛwuru, be ká'a do pola doɔ ndaw rɔɔ tusiri do bay, be ká do timbede key, ká'a vika na, ka ha ri law huoke bay dekeke. Ndad bay haɲa Temri ká tɔnɔ say* ká i do pol karɲgaw mbay be na, ka ha ri law huoke bay dekeke. ⁵ Ndad bay haɲa Zezu *Krisi, be ká ba nzob nasi bay ɲɛɛwuru bay zadɛ, be ká'a ba titire nzob ká'a tji saa sakra nzob huɖeri, a ba mbay ká kaw tul mbayri riw bele ká tusiri key na, ka ha ri law huoke bay dekeke na ndaw pi.

Be Zezu na, ka hii naari. Ka tina naari saa bil hurusuo feyaa naari bay faa sim be, ⁶ a daa ha náa víri ba *nzob fe poy beri ká puoruo be bay daa ped ha Bi-ɛ ɲɛɛwuru. Riɲ dika bay hurusuo ba taa be mbiimbam

* 1:4 1.4 Suy fe kiiɲa ká tɔnɔ say ká do bil mbede key na, kɛ fe ká do bay zadɛ nzedem. Be mini ze «Temri ká tɔnɔ say» na, kɛ Tem ɲɛɛwuru ká mbiw hoy ká do bay zadɛ nzedem bele.

Fe ká tina nun hã Zaa 1:7 3 Fe ká tina nun hã Zaa 1:11

ḡáy mbiimbam ḡanḡuo! AmEm! Ndaḡ ḡay haḡa ni ka ḡo munu na ki!

⁷ Ì kɔ, ḡe na, a vika ḡáy síi mbam! Nun nzoḡbri riw bele i kóko ni, ze ḡari ká i tuḡ ni í i ni na kara i kóko ni ndaw. Saḡ kaḡiri riw bele ká tusiri key na, i ndáka law-ri zaḡ zaḡ ḡay tul-e. Feke ku na, a ḡoko munu ḡa tusue ki. AmEm! Ndaḡ ḡay haḡa ni ka ḡo munu na ki!

⁸ ḡḡereḡbay ḡḡereḡwuru Nzoḡ ḡurusuo Luye na ḡaa mii: «Bi na, mi ḡa *Alfa ḡáy Omega†, ḡe ká'a ḡo pola ḡoḡ ndaw rɔɔ tusiri ḡo ḡáy, ḡe ká ḡo timbeḡe key, ká'a vika.»

Zezu tina nun hã Zaa

⁹ Bi Zaa ká mi ḡa yu ḡaari ká náa ḡári bãw kóko seke fe, ká náa ḡári nzoḡbri ká ḡḡereḡwuru re mbay ká tul naari, a náa súuri law naari mbijw hɔy ḡáy faa zúɔ ziḡ Zezu na, i mḡba mi í vãa pɔḡ mi kaw tukuḡu mbii ká i ḡi ḡa Patmos ḡay tul ḡay ḡḡereḡwuru ká mi ḡo tul-e mí ka-káake, ḡáy tusue ḡay ká Zezu tina hã mi na‡. ¹⁰ Dimasi mbijw munu ká ḡa nam ḡḡereḡbay na, Tem ḡḡereḡwuru mḡba mi, le, mi laa kusol nzoḡ mḡba ḡeleḡ ká fal-i ri i tḡw ká nzoḡ ul kɔḡrɔḡ. ¹¹ Kusol ká mḡba na ḡaa mii: «Fe ká mù kɔ na, mu ḡaa ka ḡo mbeḡe a mú píeke hã nzoḡ mbika lawri ká i mbu tul ki boḡ boḡ zaḡ tɔɔɔ say key na: Efez ndaw, Isimirne ndaw, Pɛrgam ndaw, Tiyatir ndaw, Sardes ndaw, Filadelfi ndaw, rɔɔ Lawdise ndaw pi.»

† 1:8 1.8 Alfa ḡa titire vu máa ḡay alfabe ḡerek, a Omega laa le, ḡa óɔ ḡie vu máa ḡay alfabe. Zaḡka ḡḡereḡwuru ḡa Alfa ḡáy Omega na, kiE mii ka re mbay ká tul feri riw bele, a ḡa nzoḡ tiika saḡ fe ḡáy nzoḡ óɔ ḡie fe. ‡ 1:9 1.9 Tukuḡu mbii ká i ḡi ḡa Patmos na, ḡa sal faa isoḡ ḡáy Efez. ḡa zaḡ ká ḡḡereḡḡmãyri ká Rɔm faa nzoḡbri ká i hii ḡay ḡari mbãa na, í vãa pɔḡ ri zuɔ ḡi.

¹² Báyyi ɛ, mi fɛɛ nun-i bay kóko nzoɔ ká ɔaa bay ziŋ mi na. ɛɛ, mi ko huu ndele ká i ɔaa si say ká i ɔaa báyyi lari ká nduy ziri ziri ba tɔno say zuo. ¹³ Ká sikɔa huu ndelekeri ku na, nzoɔ mbiw ri vu nzoɔ do di. Ka nduo maagari ká pi yul kpuru mba fal bal-ɛ, a ɔaa sal bil ká i ɔaa báyyi lari ká nduy ziri ziri na tekre nzaa law-ɛ. ¹⁴ Suy tul-e puu tel tel munu ká gari pie, mase munu ká sari, a nun-ɛ se huu kalu kalu munu ká rim huu. ¹⁵ Bal-eri nduy munu ká nzaw lari ká i ɔaa nduo huu ha miri tji roo i nzu ha ni nduy, a kusol-e laa ɛ, mba munu ká bawda maambiiri ká so gbuu gbuu. ¹⁶ Ka mba mbaymawri ba tɔno say do nduo hoɔo be, roo maamii ká nzi-ɛ uo pɛɛm pɛɛm fi siɔi bele do tji saa nzi-ɛ. Nzaa pol-e nduy mbedera mbedera munu ká síe ká do law tul ká'a ke heɔ heɔ.

¹⁷ Zaɔka mi ko ni na báyyi ɛ, mi lie gbay bo pol-e munu ba huɔ. Báyyi ɛ, ka ɔaa nduo hoɔo be bo tul-i a ɔaa mii: «Mu híe ya! Bi na, mi ba Titire Nzoɔ báyyi ɔro Bie Nzoɔ. ¹⁸ Mi ba Nzoɔ Káw Báyyi Kumnun. Pola na mi hu, roo ɛ, timbeɔe key na mi kaw báyyi kumnun mbiimbam báyyi mbiimbam baŋguo. Mi do báyyi hurusuo ká tul huɔ, báyyi nzoɔ huɔeri ká zaɔ baw. ¹⁹ Munu zu ɛ, fe ká mi ko key na, mu ɔaa ka do mbede; ba fe ká do timbeɔe key ndaw, fe ká'a doko vaw ndaw pi. ²⁰ Saw bay ká se tul mbaymawri ká tɔno say ká mi ko ká nduo hoɔo bi, báyyi huu ndele ká tɔno say ká i ɔaa báyyi lari ká nduy ziri ziri na ze do key: mbaymawri ká tɔno say na ba leɔ nzaapeɔ ŋɛɛwɔruri ká i do tul nzoɔ mbika lawri ká i mby tul ki boɔ boɔ zaɔ tɔno say na, a huu ndeleri ká tɔno say na laa ɛ, ba nzoɔ mbika lawri ká i mby tul ki boɔ boɔ zaɔ tɔno say.»

2

Bay ká i ðaa hã nzoð mbika lawri ká EfEZ

¹ Nzoðke ku na ðaa hã mì mii: «Mu ðaa ðayri key na ka ðo mbede mú píeke hã leð nzaapeð ñgerewuru ká kaw tul nzoð mbika lawri ká i mby tul k̄i ká EfEZ na mú ðaa hã ni ka ðaa ha ri mii:

Nzoð ká mgba mbaymawri ða tɔnɔ say ðo nduo hoðo ðe, a se sakra huu ndeleri ká i ðaa s̄i say ða tɔnɔ say ká i ðaa ðáy lari ká nduy z̄iriri z̄iriri na ðaa mii: ² “Fe ðáa kere ðaarì nzoð mbika lawri riw bele na, mì kɔ-kɔ. S̄uò-rì ká i ðaa tuð, ðáy s̄u law-rì na, mì kɔ ndaw. Baarì na, mì kɔ le, i iki law-rì ká tul nzoð law mgbór̄ori ya; i lie nzoðri ká i ði s̄uò-rì ða nzoð ndáy nzaapeð Krisiri, roo le, i ða nzoðkeri ya, a í kɔ ri ða nzoð kúð ðayri. ³ Baarì na, i s̄u law-rì ðanguo, ze i kɔ s̄eke fe ðay tul-i h̄oy kara law-rì s̄aa ya.

⁴ Roo le, fe ká mì hii ðayke ká fi luo-rì ya na ze ðo key: ðaarì na, i hii mì í kɔ mì ða nzoð nun-rì munu ká i ðaa ðáy tiika mbika law-rì ya. ⁵ Munu zu le, i k̄er se tul ðol ðaarì ká pola ká i h̄iike mì ðamba na, í suo k̄er ðay ðaarì, í ȳi í ðaa munu ká i ðaa pola; ðo munu ya le, mì ȳi ðay t̄ji tul-rì, a mí naa huu ndele ðaarì na ða fal*. ⁶ Be nu ku h̄oy kara, mì písi rì ká tul fe mb̄iw: i tunj fe ðáa nzoðri ká i se fal Nikola ñgeren̄ munu ká ði†.

⁷ Nzoð ká ðo ðáy suku láa ðay na, ka laa ðay ká Tem ñgerewuru ðaa hã nzoð mbika lawri ká i mby tul k̄i ðáy zað boð boð na! A nzoð ká haw yum na, puu

* 2:5 2.5 Zaðka Krisi naa huu ndele ðaarì ða fal na, kiE mii nzoð mbika lawri ká i mby tul k̄i na i nda siri. † 2:6 2.6 Nzoðri ká i se fal Nikola na peð ðáa ðari ðo ðáy zaðE ya, ðay j̄i le, i p̄on̄ s̄uò-rì ðo ðil fe ðáa nun pieri a í puo wururi.

Fe ká tina nun hã Zaa 2:8 6 Fe ká tina nun hã Zaa 2:11

káw báy kumnun ðanɔw ká ðo zaɗ káw ndaɗi ká luo
Ŋɔɛɛwuru na, mì pɔŋ faa hã ni sɔ lereke‡.”»

Bay ká i ðaa hã nzoɓ mbika lawri ká Isimirne

⁸ Nzoɓke ku na ðaa hã mì mii: «Mu ɗaa ðayri key na ka
ɗo mbeɗe mú píeke hã leɗ nzaapeɗ Ŋɔɛɛwuru ká kaw
tul nzoɓ mbika lawri ká i mbɔ tul kɔ ká Isimirne, mú ðaa
hã ni ka ðaa ha ri mii:

Titire Nzoɓ báy ɔɔ Bie Nzoɓ, ðe ká'a hu a yɔi a
kaw báy kumnun na ðaa mii: ⁹ “Kóko seke fe ðaari
nzoɓ mbika lawri na, mì ko-ko. Kuku ðaari na, mì ko-
ko ndaw^s, roo le, tusuɛke le, i ða nzoɓ feziŋari ká nun
Ŋɔɛɛwuru. Bay kaayari ká Ziɓri ká i ɗi sùo-ri ða Ziɓ
taa tusuɛkeri ðaa se tul-rì na, mì la-laa. Bari nzoɓkeri
ku na, i ða Ziɓ taa tusuɛkeri ya. Mbɔ kɔ ðari na, ɗo
ðaa zaɗ mbɔ kɔ Satan! ¹⁰ Fe seke ká'a tɔi tul-rì na, i hã
law-rì ka tɔ ká ɗi ya. Ì laa key: ŋɔɛɛtemndaya a ɗáa
hã nzoɓ tul ŋaɔi ðaari faa nzoɓ haɔeri ká sakra ðaari
zuɔ hul sal ðay lie law-rì; le, i ɗoko bil kóko seke fe
nam duɔ*. Ì siŋ law-rì i ɗoɗke tul ðay bi kpuru i huke,
le, mì haɔa ri káw báy kumnun ðanɔw ða fe tunduo
ðaari.

¹¹ Nzoɓ ká ɗo báy suku láa ðay na, ka laa ðay ká
Tem Ŋɔɛɛwuru ðaa hã nzoɓ mbika lawri ká i mbɔ tul

‡ 2:7 2.7 Ì kɔi Tiika saw fe 2.9. Puu káw báy kumnun ká bil
mbeɗeke na, Ŋɔɛɛwuru haa nzoɓri faa sɔŋa lereke. Roo
le, timbeɗe ká bil mbeɗe ni key na, ka pɔŋ faa ɗo hɔy
ro hã nzoɓri sɔ. ^s 2:9 2.9 Ká bil sewke ku na, nzoɓ haɔeri
ɗaa hiɛ i ker mii, zaɗka nzoɓ mbika lawri ruo Mbay Sesar
ða Ŋɔɛɛwuru ya na báyi le, i faa fe híe ðari ndaw, feri ká
hul ðari hɔy kara ndaw, a i pɔŋ ri ða nzoɓ kɔkuri. * 2:10
2.10 Zaɗka i ðaa ðay se tul «nam duɔ» ká bil mbeɗe key
na, kiɛ saw síe ká Ŋɔɛɛwuru kɔ mbi nzi-ɛ a ɗaa bo, bo ti
kál bol nzi-ɛ ya.

Fe ká tina nun ha Zaa 2:12 7 Fe ká tina nun ha Zaa 2:17

kí báy zađ bođ bođ na! A nzođ ká haw yum na, huđ ndeke di ba siđike ti dika riŋ-ε mbăa mgbaj.”»

Bay ká i ɓaa ha nzođ mbika lawri ká Pεrgam

¹² Nzođke ku na ɓaa ha mi mii: «Mu ɗaa ɓayri key na ka ɗo mbeđe mú píeke ha leđ nzaapeđ ηγερωυru ká kaw tul nzođ mbika lawri ká i mby tul kí ká Pεrgam mú ɓaa ha ni ka ɓaa ha ri mii:

Nzođ ká ɗo ɓáy maamii ká nzi-ε uo pelem pelem fi siđi bele na ɓaa mii: ¹³“Zađ ká ɓaari nzođ mbika lawri i ɗaa puo ká di na, mi ko-ko; ɓa zađ ká *Satan kaw tul kariŋgaw mbay ká di. Be nu ku hoy kara, i mbuɔɔ mi ɓaŋguɔ. Ze ɓáy sewke ká i mgbá Antipas ká ɓa nzođ nasi ɓay ɓi taa tusuεke, a i i ni ká puo ɓaari ká Satan ɗaa puo ká di na kara, i pɔŋ mbika law ɓaari ká tul-i ya.

¹⁴ Roo le, fe haneri ɗo fi luo-rì di ku ká mi hii ɓayke ya: Nzođ haneri ká sakra ɓaari se fal fe fére *Balam. Be na, ka kiε Mbay *Balak faa ká ɓay haŋa leđ Izarayelri ɗaa feyaa í su náy ká i píoke fe ha wururi, a í ɗaa nun pie†. ¹⁵ Nzođ haneri ká luo-rì na, i se fal fe fére nzođ taa Nikolari faa mbiw munu na ndaw. ¹⁶ Munu zu le, i suo kér ɓay ɓaari! Bo munu ya le, mi tji tul-rì kođ hoy a mí ruu ziŋ nzođkeri ku na ɓáy maamii ká tji saa nzaa-i.

¹⁷ Nzođ ká ɗo ɓáy suku láa ɓay na, ka laa ɓay ká Tem ηγερωυru ɓaa ha nzođ mbika lawri ká i mby tul kí báy zađ bođ bođ na! A nzođ ká haw yum na, mi haŋa ni ŋgaw ká ɗo zađ muni ká i di ɓa manne a mí ha

† 2:14 2.14 i kji Ruɔ ɓari 25.1-2, 31.15-16.

Fe ká tina nun hã Zaa 2:18 8 Fe ká tina nun hã Zaa 2:21

ni tisaw pie ndaw[‡]. Ká tul tisawke ku na, i dfaa riŋ fie dfo dfi ká nzoŋ mbijw kɔ sawke ya, ba be huo-ε ká'a yaa riŋke na ze ka kɔ.”»

Bay ká i ba hã nzoŋ mbika lawri ká Tiyatir

¹⁸ Nzoŋke ku na ba hã m̀ mii: «Mu dfaa bayri key na ka dfo mbede mú píeke hã led nzaaped ŋgerewuru ká kaw tul nzoŋ mbika lawri ká i mby tul kɪ ká Tiyatir mú ba hã ni ka ba ha ri mii:

Vu ŋgerewuru, be ká nun-ε se huu kalu kalu munu ká riŋ huu, ká bal-eri nduy munu ká nzaw lari ká i dfaa nduo huu rɔɔ í nzun hã ni nduy na ba mii: ¹⁹ “Fe dfaa baari nzoŋ mbika lawri na m̀ kɔ-kɔ; m̀ kɔ mgbaka ini baari ndaw, doko tul bay bi ndaw, pedri ká ì dfaa hã m̀ ndaw, rɔɔ báy suu law-rì ndaw pi. M̀ kɔ le, ped baari ká ì dfaa timbede key na, kal taa hay ká ì dfaa báy titire nam ká ì dfaake law-rì bo tul-i na.

²⁰ Roo le, fe ká m̀ hii bayke ká luo-rì ya na ze dfo key: Máy ká ped dfaa be dfo munu ba Zezabel na, ì iki law-rì ká tul-e^s Máyke ku na, dfi s̀o-ε ba nzoŋ yaŋa bay saa nzaa ŋgerewuru a ula nzoŋ ped biri a kuɔ ri zuɔ fal-ε báy faa fe fére be ha ri dfaa nun pie, a í su náy ká i púoke fe hã wururi. ²¹ M̀ pɔŋ namri hã ni bay haŋa ni ka ỳi a suo kér bay be ká tul feyaa beri, roo le, ka hii

[‡] 2:17 2:17 *Manne* na ba fe sum ká ŋgerewuru hã led Izarayelri su ká bil law kɔr. (Tíj kele 16.14-21.) Zibri na i ker mii, zadka Krisi a vika na, ka'a hól nzoŋri faa mbijw munu na ndaw. A tisaw pie na, nzoŋ haneri ker mii, zadka i dfaa bo nduo nzoŋ le, ba faa ze i pɔŋ hã nzoŋke se zad fe sum suoriya ŋgerewuru, mase i dfaa bo nduo nzoŋ ze báy nam kún sal bay laa le, kie mii, bay naa ká tul nzoŋke ro zu. § 2:20 2:20 ì kji 1 Mbayri 16.31; 2 Mbayri 9.22. Zezabel na ba máy Mbay Akab ká kuɔ wãra hã ni puo wururi.

bay pón d'áa nun pie be na ya. ²² Be mini ze, mì pón ni ha ni kó seke fe ká tul d'okro; a bari ká i d'aa nun pie zih ni na, zadka i yìi í suo kér bay bari, a í pón fe d'áa kaaya bari na ya le, mì haña ri kó seke fe na ndaw. ²³ Vi-eri na, mì duku ri mburuk, bay haña nzoḅ mbika lawri ká i mbu tul kị báy zad' bod' bod' riw bele na i kókó mii, bi na, mì ba nzoḅ békle bil law nzoḅri bay kókó kér bay bari báy fe ká law-ri hii. Nzoḅ ha ha ká sakra baari na, mì púo ni fe tunduo be maa báy ped' d'áa be.

²⁴ A baari nzoḅ mbika lawri ká Tiyatir ká ì se fal fe fére ndaya máy key ya, ká í ti rii bil feri ká nzoḅkeri d'i ba 'kér bay *Satan ká d'i bamba ká d'o zad' muni' ya na*, mì ba ha ri ta-tañ: Mì ti haña ri soḅa kị ya, ²⁵ roo le, fe ká ì d'òke na, ì mgba ngò-ngòḅ kpuru maa báy nam ví bi.

²⁶⁻²⁸ A nzoḅ ká haw yum, a d'aa fe ká mì hii kpuru tji óró bie nam na le, mì haña ni hurusuo réke mbay munu ká bi kị mì yaa ká luo Baa. Ka'a réke mbay ká tul nzoḅri ká saw puo bari bod' bod' báy hurusuo. Ka'a bíe nzoḅ ndayari kpukdu kpukdu munu ká i bíeke pay ká i mbuo zuo. Mì haña ni rùo tibie na ndaw†. ²⁹ Nzoḅ ká d'o báy suku láa bay na, ka laa bay ká Tem ḅgerewuru ba ha nzoḅ mbika lawri ká i mbu tul kị báy zad' bod' bod' na!"»

* ^{2:24} ^{2.24} Ká zad' ni key na rii fe ká nzoḅ hañeri fere nzoḅri fe mii, bay haw yum ká tul ḅgeretemndaya na, ndad' bay rii bil fe kaaya ká'a d'aa na ndaw ro! † ^{2:26-28} ^{2.26-28} Rùo tibie na, kié nzaaruo ká d'o d'i ya bay sil. Do faa mbijw munu ndaw, nzoḅ ká d'o báy rùo tibie na, ze ka d'o na sikda kókó seke fe hoy kara, ka kó mii, seke fekere na d'o d'i ya bay kál.

3

Bay ká i baa ha nzoɓ mbika lawri ká Sardes

¹ Nzoɓke ku na baa ha mi mii: «Mu daa bayri key na ka do mbede mu pike ha led nzaapede ɲɛɛwuru ka kaw tul nzoɓ mbika lawri ká i mby tul ki ká Sardes mu baa ha ni ka baa ha ri mii:

Nzoɓ ká do bay Tem ɲɛɛwuru ba tɔnɔ say* bay mbaymawri ká tɔnɔ say na ka baa mii: “Fe daa baari nzoɓ mbika lawri riw bele na, mi ko-ko. Mi ko le, riŋ ri mba ri fe ká i zaŋ suɔ bay tul-i, roo le, i ba nzoɓ huɗeri. ² I tuma i ha hurusuo ha fe ká tɔnɔ ndii ká do suɔ-ri roɓay na bay haŋa ni hu biɓ biɓ ya, bay ji le, mi ko pede daa baari na, do maa bay zadɛ munu ká ɲɛɛwuru bi hii na ya. ³ Munu zu le, i kɛr se tul Bay ɲɛɛwuru ká i laa i yaa do law-ri na. I daa vu mbom ka do di, a i suo kɛr bay baari ká tul feyaa baari. Zadka i tuma ya le, mi tji tul-ri mbuɗa munu ká nzoɓ riiba tji ke tul nzoɓ taŋ haŋa ri ko nam vi bi.

⁴ Roo le, nzoɓ baari hanɛri ká i do Sardes ki hoy kara, simsedɗ bari taŋ kaɗaŋ munu ká gari pie ká em mba di ya. Bari nzoɓkeri ku na, i seke sedɗ ziŋ mi bay gari pie, bay ji le, i ma-maa†. ⁵ Be ze, nzoɓ ká haw yum na, i nduo ni gari pie munu na ndaw. Mi ti bumra riŋ-ɛ ká bil mbede pam ká nulue ya. Mi baa taŋ kaɗ ká pol Baa ndaw, ká pol led nzaapedɗ beri ndaw mii, ka ba taa bi. ⁶ Nzoɓ ká do bay suku laa bay na, ka laa bay ká Tem ɲɛɛwuru baa ha nzoɓ mbika lawri ká i mby tul ki bay zadɗ bodɗ bodɗ na!”»

* 3:1 3.1 I yi i ki FKT 1.4 na i ko. † 3:4 3.4 Gari pie ká nzoɓ nduo na ke mii, simsedɗ nzoɓke taŋ kaɗ kaɗ ndaw, a haw yum ziŋ Krisi ndaw, a kaw bay kumnun banɗuɔ ndaw pi.

Bay ká i baa ha nzoḅ mbika lawri ká Filadelfi

⁷ Nzoḅke ku na baa ha mì mii: «Mu dfaa bayri key na ka dfo mbede mú píeke ha led nzaaped Ḥgerewuru ká kaw tul nzoḅ mbika lawri ká i mby tul kḷ ká Filadelfi mú baa ha ni ka baa ha ri mii:

Nzoḅ ká Tarj Kadar, de Krisi tusuεke ká lakerere Mbay David dfo nduo-ε[‡], ká mgbuḍa ε, nzoḅ mbijw maa bay dár ya; ká dar ε, nzoḅ mbijw maa bay mgbúḍa ya na baa mii: ⁸ “Fe dfaa baarì nzoḅ mbika lawri riw bele na, mì kḵ-kḵ. Hurusuo ká ì dōke na, ndij hōy, mì kḵ-kḵ. Be nu ku hōy kara, ì dfaa vu mbom bo tul bay bi, a í may bay ká tul-i ya. Mì mgbuḍa faa dfo hōy ha ri ká nzoḅ mbijw maa bay dár dfo dī ya. ⁹ A nzoḅri ká i ba zad mbú kḷ *Satan, nzoḅ kúḍ bayri ká i dī sùo-ri ba Ziḅ taa tusuε, roo ε, i ba nzoḅkeri ya na, mì dfaa ha ri ví huku pol-rì, a mí ha ri kḵ mii, mì hii rì hii. ¹⁰ Munu ká ì kḵḵ bay bi báy sūu law na, bi hōy kara, mì kḵḵ rì ká bil sεke fe ká’a tḷi tul nzoḅri riw bele ká tusiri key bay líe ri bay kóko. ¹¹ Ndij hōy ε, mì vika. Fe ká ì dōke na, ì mgba ḡḵ-ḡḵ bay haḡa bo, nzoḅ mbijw mini kara, ka naa fe tundo baarì ya.

¹² A nzoḅ ká haw yum na, mì haḡa ni dfo ba ḡḡ sóko *hul kani Ḥgerewuru bi; ka’a doko dī baḡḡ ro bo, ka ti tḷi kεε mbāa. Mì dfaa riḡ Ḥgerewuru bi dfo sùo-ε ndaw, riḡ ḡḡεpuo Ḥgerewuru bi ká ba Zuruzalem fie ká’a dī saa luo-ε ká nulue ndaw, rḵḵ riḡ-i taa fie na kara ndaw pi. ¹³ Nzoḅ ká dfo báy suku láa bay na, ka laa bay ká Tem Ḥgerewuru baa ha nzoḅ mbika lawri ká i mby tul kḷ báy zad bod bod na!”»

[‡] 3:7 3.7 Ká zad ni key na, Nzoḅ ká Tarj Kadar ká lakerere Mbay David dfo nduo-ε na, baa bay se tul Krisi, nzoḅ ká Ḥgerewuru waa bay píe ni ví yaa nzoḅri.

Fe ká tina nun ha Zaa 3:14 12 Fe ká tina nun ha Zaa 3:20

Bay ká i ba ha nzoɓ mbika lawri ká Lawdise

¹⁴ Nzoɓke ku na ba ha mi mii: «Mu daa bayri key na ka do mbede mu pike ha led nzaaped ɲɛɛwuru ká kaw tul nzoɓ mbika lawri ká i mɓu tul ki ká Lawdise mu ba ha ni ka ba ha ri mii:

Nzoɓ ká i di ni ba Amem^s, nzoɓ foko tul nasi bay ɲɛɛwuru, a ba bay tusuɛke, be ká ɲɛɛwuru daa feri riw bele bay faa be na ba mii: ¹⁵ “Fe daa baari nzoɓ mbika lawri na, mi ko-ko. Mi ko na, i huoya ndaw, i zaɗ ya ndaw. Úwaa! Haɗa ri huoya deɗ deɗ, mase haɗa ri zaɗ suo ku na, ndad mba foko sikda dar munu! ¹⁶ Munu ká i zaɗ ya ndaw, i huoya ndaw na, mi sam ri zuo bisuy. ¹⁷ I ba ká bil law-ri mii, ‘Buru ba nzoɓ feɗari, bay faa ped daa buru na, buru kawke bil ndadi, buru se sie fe mɓiɗ ya!’ Roo le, ká nun ɲɛɛwuru na, i ba sie bamba i maa ya kakalke ndaw, i ba nzoɓ kukuri i se tigbaa ri hoy nduɗdi nduɗdi ndaw, roo nun-ri fuma gɓibli ndaw ze i ko ya ku!

¹⁸ Be ze, mi bo ri bay haɗa ri vi luo-i i hie lari ká i daa nduo huu ha mɓire tiji a nduy ziri ziri na, bay haɗa ri vi ba nzoɓ feɗari ká nun ɲɛɛwuru. I vi hie gari pie i nduo i pudke zad sahoɗ baari ká do hoy nduɗdi ku na. I vi hie sawpuu i daa bo nun-ri, bay haɗa bo i koke zad *taɗ kad kad*. ¹⁹ Bi na, nzoɓri riw bele ká mi hii ri na, mi yiɗ ri, a mi ndada ri bo faa. Munu zu le, i nduo kiyaw kiyaw i suo ker bay baari ká tul feyaa baari. ²⁰ I ko, bi na, mi do faa hul mi di fe. A nzoɓ ká

§ 3:14 3.14 Nzoɓ ká i di ni ba «Amem» na ba Zezu. * 3:18 3.18 ɲɛɛɛpuo ká Lawdise na riɗ-ɛ mɓa bamba bay tul feɗa be ndaw, gari lari ndaw, roo sawpuu bo ko nun ndaw pi. Roo le, fekeri na ba fe ká kele ki hoy. ɲɛɛwuru na ko fe ká do bil law nzoɓ.

Fe ká tina nun h̄a Z̄aa 3:21 13 Fe ká tina nun h̄a Z̄aa 4:6

laa kusol-i a mgbuɔfa faa h̄a m̀i l̄e, m̀i r̄i m̀i se luo-ε, m̀i s̄u fe z̄iη ni, a ɔe kara a s̄uηa fe z̄iη m̀i nd̄aw.

²¹ Nzoɔ ká haw yum na, m̀i p̄oη faa h̄a ni kaw lakun-i ká tul karingaw mbay ɔi, munu ká ɔi kara m̀i haw yum a m̀i kaw lakun B̄aa ká tul karingaw mbay ɔe na.

²² Nzoɔ ká ɔo ɔáy suku láa ɔay na, ka laa ɔay ká Tem ηgerewuru ɔaa h̄a nzoɔ mbika lawri ká i m̄bu tul k̄i ɔáy zad̄ ɔoɔ ɔoɔ na!”»

4

Rúo ηgerewuru ká nulue

¹ Fal̄e ku na báyi l̄e, m̀i k̄o-kóm m̀i k̄o faa hul ká nulue mgbuɔfa ɔo h̄oy. L̄eε, m̀i laa kusol ká ɔaa ɔay h̄a m̀i pola m̄gba ɔeleη munu ɔa t̄iη ká nzoɔ ul k̄oηr̄oη na ɔaa h̄a m̀i mii: «Mu hil mú vi key, l̄e, m̀i k̄iε mù fe ká’ a vika fal-ε vuku.» ² Ká zad̄ε ku h̄oy l̄e, Tem ηgerewuru m̄gba m̀i; l̄e, ká nulue na, karingaw mbay mb̄iw ɔo ɔi. Ká tul karingaw mbayke ku na nzoɔ kaw ɔi. ³ Nzoɔke ku na, nd̄uy veɔera veɔera munu ɔa tisaw kere ká hie ɔa huu ká riη-ε ɔa zaspe ɔáy sarduwan. Birimisi kiri karingawke na gbuk a nd̄uy ver ver munu ɔa tisaw kere ká mbi ɔa huu ká riη-ε ɔa emerode. ⁴ Karingaw mbayri ɔa s̄iη siɔi p̄are niη kiri karingawke na ku. L̄eε, *ηgerε tul peɔri ɔa s̄iη siɔi p̄are niη kaw tul karingawkeri na. I nduo gari pie, a taguɔa mbay ká i ɔaa ɔáy lari ká nd̄uy z̄iriri z̄iriri na guɔa tul-ri mb̄iw mb̄iw riw bele. ⁵ Ká tul karingaw mbayke ku na, haa mbamri t̄iη saa ɔi gberεε gberεε, kusolri m̄gba ɔeleη ɔeleη ká ɔi nd̄aw, mbam ká yiη kp̄ay kp̄ay kara t̄iη saa ɔi nd̄aw pi. Ká pol karingaw mbayke na, huu mb̄oηri ɔa t̄oηo say sε ká ɔi; ɔa Tem ηgerewuru ká t̄oηo say*. ⁶ Ká pol karingaw mbayke ku na, fe r̄i maambii ká nd̄uy a taη

* 4:5 4.5 ò yjì í kji FKT 1.4 na í k̄o.

Fe ká tina nun ha Zaa 4:7 14 Fe ká tina nun ha Zaa 4:11

karara a do mgbeleŋ do di ndaw. Ká zaɗ bóko kariŋgaw mbay ká sikɗa na, fe ɗoko báy kumnunri ba niŋ kiri ɗi, pol-e mbiw, fal-ε mbiw, rɔɔ fi hoɗo báy fi gel na do di mbiw mbiw. Fekeri ku na, nunri fɔrɔ sùo-ri, fi pol-a ndaw, fi fal ndaw. ⁷ Fe ɗoko báy kumnun taa titireke ku na, rii mbaki. Ndeke ɗi siɗike na rii vu baa nday, fe ndeke ɗi sayke na ɗaa nun rii nun nzob, a fe ndeke ɗi niŋke laa le, rii tirim ká do zóko tay. ⁸ Fe ɗoko báy kumnunkeri ká mbiw mbiw niŋ bele na, i do báy tay ba yie yie ká nunri fɔrɔ tay bari kpurukuɗ bele, fi pol ndaw, fi fal ndaw pi. Suŋ báy bisie banɗuɔ na, i baa mii:

«Ŋgerembay, Ŋgerewuru Nzob Hurusuo Luye,
Nzob Táŋ Kaɗaŋ, Kaɗaŋ, Kaɗaŋ,
Nzob ká do pola ɗoɗ ndaw rɔɔ tusiri do báy,
ká do timbeɗe key, ká'a vika.»

⁹ Banɗuɔ na, zaɗka fe ɗoko báy kumnunri ká niŋ ɗaa riŋ ɗika í ɗaa mbay rɔɔ í ɗaa taambol ha be ká kaw tul kariŋgaw mbay, Nzob Káw Báy Kumnun mbiimbam báy mbiimbam banɗuɔ na báyii le, ¹⁰ Ŋgerε tul peɗri ká sɨŋ siɗi paɗε niŋ na, i ví huku pol be ká kaw tul kariŋgaw mbay na, í ruo Nzob Káw Báy Kumnun mbiimbam báy mbiimbam banɗuɔ a í nan taguɗa mbay bari, í vaa ɗaa zuɔ pol kariŋgaw mbayke na í baa mii:

¹¹ «Ŋgerembay, Ŋgerewuru buru:
Riŋ ɗika ndaw, ɗaa mbay ndaw, hurusuo ndaw na
ba taa bo, bay yi le, mù ma-maa.
Ba bo ki ze mù ɗaa feri riw bele;
báy law hiiya bo ze mù hii bay haŋa feri do,
ze mú ɗaa fekeri.»

¹ Falε ku le, mi ko mbede ka i ka-kaa do nduo hofo nzoβ ka kaw tul karigaw mbay na. Mbede ke ku na, i vbie bay do bil-e ndaw, do fal-ε ndaw, i rji nzi-ε zad tonɔ say. ² Lεε, mi ko led nzaaped ηgerewuru mbijw munu ka ba nzoβ hurusuo ka do ba ba bay beleη bay bawda kusol-e a vbi bay mii: «Nzoβ ve ze maa nzuo zad rjike ka tonɔ say na, a mgbuɗa nzi-ε a kij bay ka do bil-e le*?» ³ Roo le, nzoβ ka maa mgbuɗa bay kijna bay ka do bil-e na mbijw tiya, ka nulue ya ndaw, tusiri key ya ndaw, ka zad baw ya ndaw pi. ⁴ A le, mi re-rew bay mbii nun-i mgboβo mgboβo, bay ji le, nzoβ mbijw maa bay mgbuɗa bay koko fe ka do bil-e ya. ⁵ Bayji le, ηgereε tul ped mbijw ba ha mi mii: «Mu re-rew ya. Mu ko! Mbaki key ka ba saw kani Zuda, vu bulu Mbay *David na, haw yum a maa nzuo nzaa mbede ka i rji zad tonɔ say na.»

⁶ Lεε, mi ko vu baɗu mbijw do siya ka lakun karigaw mbay na, le, fe doko bay kumnunri ka niη bay *ηgereε tul pedri na, i kiri ni gbuk. Ka ri Vu Baɗu ka i i ni ba *fe poy, a do bay tijw ba tonɔ say, nun ba tonɔ say ka ba Tem ηgerewuru ka tonɔ say ka'a pie ri bay zadri riw bele ka tusiri key. ⁷ Vu Baɗuke ku na, va ya mbede ka do nduo hofo be ka kaw tul karigaw mbay na. ⁸ Zafka'a ya mbede ke na bayji le, fe doko bay kumnunri ka niη bay ηgereε tul pedri ka siη siɗi paε niη na, i huku siri ka pol Vu Baɗu. Bari mbijw mbijw bele na, i do bay nzaηa bay tunguo ka i daa bay lari ka nduy ziriri ziriri, ka feri ka i uu ka baε fu by by mbaa di. Fe ukeri na, ba nzaa bay kereri ka nzoβ taa ηgerewuru i daa. ⁹ Ro bay, i di

* 5:2 5.2 Ka bil sewke ku na, mbede kaake ka ηgereɗomayri daa na, i rji nzi-ε bay dikay a i iki dikay na bay fe ka i daa nduo vu nduo-ri, bay haηa nzoβri koke nzoβ daa mbede ke. Ba nzoβ ka do bay faa huo-ε hoy ze maa bay mgbuɗa.

Fe ká tina nun ha Zaa 5:1016 Fe ká tina nun ha Zaa

sim fie mii:

«Bo Vu Bađu na, mù ma-maa.

Mù maa bay mbika mbede ká i kaa na,
a mú nzuo zađ rjikeri,
bay ji le, bo na, i í mù ha sím bo uo,
a le, bay faa sím bo na, mù púoke mbol ká tul nzođri
ká saw kani bari bođ bođ bele,
nzaa bay bari bođ bođ bele ndaw,
saw bari bođ bođ bele ndaw,
rɔɔ saw puo bari bođ bođ bele ndaw na,
ha ri vi ba taa ŋgerewuru.

¹⁰ Mù daa ha ri vi ba nzođ fe poyri ká puoruo bo bay daa
ped ha ŋgerewuru naari, a í re mbay ká tusiri key.»

¹¹ Bayji le, mi ko-kóm, a mí laa kusol ruo led nzaaped
ŋgerewururi ŋji bamba wuruk wuruk mba kija. I kiri
karigaw mbay bay fe doko bay kumnunri ká niŋ, rɔɔ
bay ŋere tul pedri na, ¹² a i di sim mgba mgba ba siya
mii:

«Vu Bađu ká i i ni na,
ngɔŋɔ ndaw, feziŋa ndaw, nun nzem ndaw, hurusuo
ndaw,
daa mbay ndaw, riŋ dika ndaw, rɔɔ písi ndaw na
ba taa be, bay ji le, ka ma-maa!»

¹³ Rɔɔbay, mi laa kusol feri riw bele ká ŋgerewuru daa, ká
nulue ndaw, tusiri key ndaw, zađ baw ndaw, ká bil bawda
maambii ndaw, rɔɔ bay feri riw bele ká a daa na, i di sim
mii:

«ŋgerewuru, nzođ ká kaw tul karigaw mbay bay Vu
Bađu na,
pisi ndaw, daa mbay ndaw,
riŋ dika ndaw, rɔɔ hurusuo ndaw na,
ba taa bari mbiimbam bay mbiimbam banɔu!»

Fe ká tina nun ha Zaa 5:14 17 Fe ká tina nun ha Zaa 6:6

¹⁴ LEE, fe doko bay kumnunri ka niya na, i yijira bay bay mii: «Amem! Ndad bay hana ni ka do munu na ki!» A le, ngerE tul pedri na i huku siri i ruo ri.

6

Nzuo zad rji mbede

¹ FalE ku le, mi ko Vu Bađu nzuo titire zad rjike ka ton say na, le, mi laa kusol fe doko bay kumnun mbijw ka sakrake hawri na baa bay munu ka mbam ka yiw kpay kpay mii: «Mu vi!» ² Bayji le, mi ko-kom mi ko piri pie mbijw! Nzoɓ ka kaw tul-e na mgbá ngan guo do nduo-E, a i ha ni taguba mbay. Ka se bay hurusuo haw yum bay vaa haw yum na ro bay.

³ FalE ku le, Vu Bađu na nzuo zad rjike ndeke di sidike na, le, mi laa kusol fe doko bay kumnun ndeke di sidike ka baa mii: «Mu vi!» ⁴ Bayji le, piri ki ti, le, su-o-E ba se ngaw ngaw ba huu. Nzoɓ ka kaw tul-e na, i ha ni hurusuo bay hana ni naake dekeke ka do sakra nzoɓri ka tusiri key bay hana ri i ki, a i ha nzoɓke ku na bawda maamii.

⁵ FalE ku le, Vu Bađu na nzuo zad rjike ndeke di sayke na, le, mi laa kusol fe doko bay kumnun ndeke di sayke ka baa mii: «Mu vi!» Bayji le, mi ko-kom mi ko piri pire mbijw! Nzoɓ ka kaw tul-e na, mgbá fe lie sum do nduo-E. ⁶ LEE, mi laa gire fe mgbá munu ka kusol nzoɓ uru saa sikda fe doko bay kumnunri ka niya na mii: «Sum kere na, vu tunguo fe hie mbijw bay tul lari ped nam mbijw, a kiri sum ka do ka kukuri hie na laa le, vu tunguo fe hie say bay tul lari ped nam mbijw na ndaw, roo le, num bay him na, mu suo larike ya* .»

* ^{6:6 6.6} Ka zad ni key na, baa bay se tul kon ka' a lie do zad ha lari fe payri ngon bamba. Sum kere ka zad ni key na, ba sum ka i di ba ble, a kiri sum ka kukuri hie na laa le, i di ba orge.

Fe ká tina nun ha Zaa 6:16 19 Fe ká tina nun ha Zaa 7:6

hurusuori ndaw, bay nzob hawri riw bele, koyri bay nzob hoykeri ndaw na, i d'uu bay vaa m'uu s'oo-ri ka bil puy kuo bay sakra tisawri ka tul kuori. ¹⁶I baa ha kuori bay tisawri mii: «I gay zuo tul buru i pud buru bay haɲa nun be ka kaw tul karingaw mbay na, ka ko buru ya ndaw, a buru do di di bay hεε Vu Baɖu na ndaw, ¹⁷bay yi le, bawda nam hεε bari na vi ro, a waa a ve ze a maa bay bar giw ka pol hεεke na le woo?»

7

Nzobri ka teke surum ηgerewuru do s'oo-ri

¹Fale ku bayyi le, mi ko led nzaaped ηgerewururi ba niɲ, i do siya ka tiw zaɖ ka niɲ ka tusiri; i mɲba zuuri ka niɲ bay haɲa zuu mbiw mini kara ka kuu ka tusiri key ya ndaw, ka tul bawda maambii ya ndaw, ka tul puu mbiw mini kara ya ndaw pi. ²Rɔbay, mi ko led nzaaped ηgerewuru ki uru saa fi tiya ka zaɖ ti si na, a mɲba fe teke surum ηgerewuru Nzob Kaw Bay Kumnun do nduo-ε. Ka daa fe bay bawda kusol-e beley ha led nzaaped ηgerewururi ka niɲ ka ηgerewuru ha ri hurusuo pola bay haɲa ri biεke tusiri, rɔɔ bay bawda maambii na mii: ³«I biε fe mbiw ka tusiri ya ndaw, ka bil bawda maambii ya ndaw, puuri ya ndaw, kpuru ha buru te surum do nzaa pol nzob ped ηgerewuru naari na ndaw rɔ!» ⁴Bayyi le, mi laa suy ruo nzobri ka i te surum ηgerewuru do nzaa pol-ri na: i ba isod sod duo zaɖ isod bay siɲ niɲ pɔre niɲ (144.000) ka saw kani led Izarayelri riw bele.

⁵Nzobri ka saw kani Zuda ba isod sod duo zaɖ duo fale sidɪ (12.000). Nzobri ka saw kani Ruben ba isod sod duo zaɖ duo fale sidɪ (12.000) ndaw. Nzobri ka saw kani Gad ba isod sod duo zaɖ duo fale sidɪ (12.000) ndaw. ⁶Nzobri ka saw kani Azer ba isod sod duo zaɖ duo fale

Fe ká tina nun ha Zaa 7:7 20 Fe ká tina nun ha Zaa 7:12

sidí (12.000) ndaw. Nzobri ká saw kani Neftali ba isodf sodf duo zadf duo fale sidí (12.000) ndaw. Nzobri ká saw kani Manase ba isodf sodf duo zadf duo fale sidí (12.000) ndaw. ⁷ Nzobri ká saw kani Simeon ba isodf sodf duo zadf duo fale sidí (12.000) ndaw. Nzobri ká saw kani Levi ba isodf sodf duo zadf duo fale sidí (12.000) ndaw. Nzobri ká saw kani Isakar ba isodf sodf duo zadf duo fale sidí (12.000) ndaw. ⁸ Nzobri ká saw kani Zabulon ba isodf sodf duo zadf duo fale sidí (12.000) ndaw. Nzobri ká saw kani Zezeb ba isodf sodf duo zadf duo fale sidí (12.000) ndaw. Roo, nzobri ká saw kani Bezame ba isodf sodf duo zadf duo fale sidí (12.000) ndaw pi.

Ruo nzobri ká i ba taa ngerewururu

⁹ Fale ku le, mi ko-kóm na robay, le, mi ko ruo nzobri ngji bamba tasiri hongo hongo ká nzo mbijw mini kara maa bay kija ri ya. Ba nzobri ká saw puo bari bodf bodf bele, saw kani bari bodf bodf bele ndaw, saw bari bodf bodf bele ndaw, roo nzaa bay bari bodf bodf bele ndaw pi. Bari na, i do pol karingaw mbay ndaw, pol Vu Bađu ndaw; i nduo maagari pie ká pè yul, a í mgba vay kandaw ká i fedf do nduo-ri gbiri gbiri. ¹⁰ I guu fe mgba mgba ba siya belej mii:

«Pam na uru saa luo ngerewururu naari
ká kaw tul karingaw mbay,
uru saa luo Vu Bađu ndaw!»

¹¹ Báyii le, ledf nzaapedf ngerewururi riw bele ká i kiri karingaw mbay ndaw, *ngere tul pedri ndaw, roo fe doko bay kumnunri ká nij ndaw na, i huku siri í daa tul-ri tun ká pol karingaw mbay a í ruo ngerewururu ¹² mii:

«Amem! Pisi ndaw, rij dika ndaw, nun nzem ndaw,
taambol ndaw, dfaa mbay ndaw, ngongo ndaw,
roo hurusuo ndaw na,

Fe ká tina nun ha Zaa 7:13 21 Fe ká tina nun ha Zaa 8:4

ba taa ηγερωuru naari mbiimbam bay mbiimbam
banɔɔ!

Amem! Ndaɔ bay haɔa ni ka do munu na ki!»

¹³ Bayji le, nzoɔ mbiw ka sakra ηgere tul pedri na vbi
mi bay mii: «Nzoɔ niri key ka i nduo maagari ba pie, pie
yul na, i ba nzoɔ veri, mase i uru saa zaɔ ha le?» ¹⁴ Lee,
mi yijra bay bay ha ni mii: «Mbay bi, ba bo ze mu ko.»
Lee, ka ba ha mi mi: «Ba bari ka i ti saa bil bawda fe daa
nun tuɔ sie zu. I wa maagari bari bay sim Vu Baɔu na
ha ni puu kraa kraa. ¹⁵ Sawke mini ze, i do pol kariɔaw
mbay ηγερωuru i ruo ni suɔ bay bisie ka bil hul kani be.
A le, be ka kaw tul kariɔaw mbay na, a puɔ ri. ¹⁶ Kon ti
seke ri mbaa ndaw, kon mbii ti seke ri mbaa ndaw, sie ti
zaɔ ri mbaa ndaw, zaɔ zaɔa taa bilu biluke kara ti zaɔ ri
mbaa ndaw, ¹⁷ bay ji le, Vu Baɔu ka do sikda kariɔaw
mbay na, a ba nzoɔ korɔ ri, a nda faa pol-ri se zaɔ luka
mbiiri ka ha ri kaw bay kumnun ka do banɔɔ na. Lee,
ηγερωuru a taa mbii nun-ri riw bele.»

8

Nzuo zaɔ riike ndeke di tonɔ sayke

¹ Fal le, Vu Baɔu na nzuo zaɔ riike ndeke di tonɔ
sayke, le, zaɔ do ndi ka nulue maa vu saw sie siɔ say.

² Lee, mi ko led nzaaped ηγερωururi tonɔ say ka i do
pol-e; i ha ri tiw ba tonɔ say.

³ Bayji le, led nzaaped ηγερωuru ki vi do di ya bay
*tutakra uu fe. Ka mgbu huo fe uu fe ka i daa bay lari
ka nduy ziriri ziriri na do nduo-e. I ha ni vayri ka bare
fu buy buy ngi bamba bay haɔa ni ka uu nde ki mbiw
hoɔ bay nzaa bay kere nzoɔ taa ηγερωururi riw bele ka
tutakra uu fe ka i daa bay lari ka nduy ziriri ziriri ka do
pol kariɔaw mbay na, bay haɔa ηγερωuru. ⁴ Nzaa bay
kere nzoɔ taa ηγερωururi bay zuu huu feri ka i uu na,

Fe ká tina nun ha Zaa 8:5 22 Fe ká tina nun ha Zaa 8:11

tij saa huo fe úu fe ká do nduo led nzaaped ngerewururu na tul tul ká pol ngerewururu. ⁵ Báyji le, led nzaaped ngerewururu na mbi huo fe úu fe na, a faa síe huu ká tutakra úu fe na mbaa di a vbu ba tusiri, le, mbam yiw kpáy kpáy ndaw, a vbu haa gberere gberere ndaw, kusolri mgba belej belej ndaw, rɔɔ tusiri laj yik yik ndaw pi.

Tijwri ká tɔnɔ say

⁶ Fale le, led nzaaped ngerewururu ká tɔnɔ say ká i mgba tij ba tɔnɔ say do nduo-ri na, i leke sùo-ri bay ul fe.

⁷ Báyji le, led nzaaped ngerewururu titire na ul tij be. LEE, sari bay huu ká zukri ki bay sím na, i kuna ri wusuk zuɔ tusiri. Tusiri ká i te bil-e zaɔ say na, zaɔ mbijwe huu se di, puuri ká i te bil-e zaɔ say na, zaɔ mbijwe huu tay kpɔɔk kpɔɔk ndaw, rɔɔ suy pameri riw bele ká do di na kara huu se kpoy kpoy ndaw pi.

⁸ Fale le, led nzaaped ngerewururu ndeke di siɔike na ul tij be. LEE, i vbu fe riɔ bawda kuo ká vuo huu bilam ha ni tɔɔɔ bo bawda maambii. Bawda maambii ká i te bil-e zaɔ say na, zaɔ mbijwe fere a ba sím dóroro. ⁹ A fe dfaa ngerewururu riw bele ká i do bay kumnun ká bil bawda maambii ká i te bil-e zaɔ say na, zaɔ mbijwe hu mburuk, rɔɔ bawda hul tumbii bay zaɔ riw bele ká i kuɔ zaɔ say na, zaɔ mbijwe di kasak kasak.

¹⁰ Fale le, led nzaaped ngerewururu ndeke di sayke na ul tij be. LEE, bawda mbaymaw ká hie gbie munu ká huu mbɔn na tɔɔɔ saa nulue. Nduo mbiiri bay faa luka mbiiri ká i te bil-e ba zaɔ say na, ka tɔɔɔ bo bil-e zaɔ mbijwe, ¹¹ ha mbiike na fere a zoŋ bak bak ha nzɔri ngji famba ziŋ huɔ bay mbiike ká i nzɔ na. Riŋ mbaymawke ku na ba Zo-zoŋ.

Fe ká tina nun ha Zaa 8:12 23 Fe ká tina nun ha Zaa 8:7

¹² Fale le, leɗ nzaapedɗ ɲgerewuru ndeke ɗi niŋke na ul tiw be. LEE, síe báy few, roo báy mbaymawri ká i sáka ri zaɗ say say na, zaɗ mbijw mbijwkeri na hie mbáa. Bil nam mbijw ká i te bil-e zaɗ say na, zaɗ mbijwke na, zaɗ tarja ti ɗi ya, a suŋ ká i te bil-e zaɗ say na kara, ɗo munu na ndaw pi.

¹³ Mi ko-kóm na roɓay, le, mi laa gire tirim ká zo a haari tumbam siya a ba a bay ba siya mii: «SEKE fe woo! SEKE fe woo! SEKE fe taa minake roo a bóko tul nzoɓri ká tusiri key báy nam ká leɗ nzaapedɗ ɲgerewuru hawri ká tòn say i úlke tiw bari na le!»

9

¹ Fale le, leɗ nzaapedɗ ɲgerewuru ndeke ɗi ndebeke na ul tiw be. LEE, mi ko mbaymaw mbijw ká toɗɗo saa nulue bo tusiri; le, ɲgerewuru ha ni lakerere *luo zaɗ baw ká gbuke tiya. ² Báyii le, mbaymaw na mgbuɗa faake, le, zuu huu tji ndururu ri zuu huu ndaja. Zuu huuke ku na ɗaa ha síe báy zuu na fere a ha zaɗ ɗo nduŋ. ³ LEE, tazalari tji saa bil zuu huu na, a í yaa zaɗ kpol kpol ká tusiri key. ɲgerewuru ha ri hurusuo ri hurusuo ká ndáyri ɗóke; a le, ⁴ ka ba ha ri bay ha ja ri ɗaa fe seke ka zín suy ya ndaw, puu ya ndaw, vay fe ká luo ya ndaw, roo le, i ɗaa seke zín nzoɓri ká i te surum ɲgerewuru ɗo nzaa pol-ri ya ki hoy. ⁵ Tazalari na, ɲgerewuru ha ri faa bay ha ja ri i nzoɓri na ku ya. Roo le, i ɗara ri ko síe ki hoy mbolon mbolon few ndebe*. ɗarake ku na, sekeke ri seke ndáy ká so nzoɓ. ⁶ Ká bil fewri ká ndebe ku na, nzoɓri nzaara huɗ, roo le, i ti zín ni ya; i hí huɗ, roo le, huɗ a ɗúu ɗi ɗi zín ri.

⁷ Tazalakeri ku na, i ri piriri ká i ɗo ɗi ya bay ɗaa ruy. Ká tul-ri na, fe ri taguɗa mbay ká i ɗaa báy lari ká

* 9:5 9.5 Few ndebe na ba nam káw báy kumnun tazalari.

Fe ká tina nun ha Zaa 8:8 24 Fe ká tina nun ha Zaa 8:17

nduy zíriri zíriri guba di; a nun-ri laa le, rii nun nzoɓ.
⁸ Suy tul-ri rii suy tul máyri, a sere-ri laa le, rii sere mbaki.
⁹ Ká nzaa law-ri na, fe rii gari lari ká ngon kokyɔ do di.
Gire tay bari mgba rii gire ruɔ puupusuri ká piriri kuɔ
gbokro gbokro báy takra ba zaɗ ruy. ¹⁰ Nzaa saw-ri do
báy nzaw munu ká taa ndáy. Báy faa saw-ri na, i do báy
hurusuo dáake seke zih nzoɓri ká bil fewri ká ndebe na
ku. ¹¹ I do báy mbay tul-ri mbijw, be ká'a ba leɗ nzaapeɗ
ngerewuru pola a daa peɗ ha ni, le, timbeɗe na ka ba
nzoɓ tul ngani be a ba mbay luɔ zaɗ baw ká gbuke tiya.
Rih-ε báy nzaa eboro le, ba Abadon, a báy nzaa gerek laa
le, ba Apoliyon. Máa saw riñke le, ba Nzoɓ Bíe Zaɗ.

¹² Titire seke fe na kal ro, le, seke fe hayri ká tòn sidi
na a vika fal-ε vuku roɓay.

¹³ Fal le, leɗ nzaapeɗ ngerewuru ndeke di yieke na,
ul tiw be. Leε, mi laa kusol mgba ká tiw zaɗri ká *tutakra
úu fe ká i daa báy lari ká nduy zíriri zíriri ká bo pol
ngerewuru. ¹⁴ Kusol ká mgba na, baa bay ha leɗ nzaapeɗ
ngerewuru ndeke di yieke ká mgba tiw do nduo-ε na mii:
«Hina leɗ nzaapeɗ ngerewururi ká niñ ká i siñ ri zuo di
ya báy bawda nduo mbii ká i di ba Efarat.» ¹⁵ Leε, leɗ
nzaapeɗ ngerewururi ká niñ ká ngerewuru ha ri do di
ya í giyan saw sieke ndaw, namke ndaw, fewke ndaw, roɔ
mbiimbamke ndaw na, ì hina ri bay haña bo, nzoɓri ká i
te bil-e zaɗ say na, i i zaɗ mbijwke. ¹⁶ Nzoɓ káw tul piri
yumri ká mi ko ri na, i tuu súyke ha mi la-laa; le, i ngii
ɓamba wuruk wuruk mba kijna†. ¹⁷ Piriri báy nzoɓ káw
tul-riri ká mi ko ri ká bil fe ká tina nun ha mi na, i do
mini key: i do báy gari lari ká ngon kokyɔ ba síe ndaw,
do ngul ndaw, a ba tawori ndaw pi. Tul piriri na, do munu
ba tul mbakiri. Huu báy zuu huu, roɔ báy tisaw ká vuo

† 9:16 9.16 200.000.000

Fe ká tina nun ha Zaa 8:18 25 Fe ká tina nun ha Zaa 10:4

huu a fu kpiri kpiri tji saa bil law nzaa-ri wulam wulam. ¹⁸ Báy faa fe nuri ká say ká tji saa bil law nzaa piriri, ká ba bíe ká mbi báy zaɖri na, nzoɖri ká i te bil-e zaɖ say na, zaɖ mbijwe zĩnke huɖ, ¹⁹ bay ji le, hurusuo piriri na do bil law nzaa-ri báy saw-ri. Saw-ri na riì soɣri ká i do báy tul bay dáake seke zinj nzoɖri.

²⁰ A bie nzoɖri ká i hu-huɖ bíekeri ká mbi báy zaɖ ku ya na, i suo kér bay bari ká tul peɖ kaaya bari ya. I ruo temndayari, báy ferì ká i ko ba wuru bari ká i daa báy kiji lariri boɖ boɖ ká nduy ndaw, tisaw ndaw, roo puu ndaw na, ba pola pola. Ba ferì ká i ko-kóm ya ndaw, í láa bay ya ndaw, a í se-seɖ ya ndaw pi. ²¹ Nzoɖkeri ku na, i suo kér bay bari ká tul ika nzoɖ ya ndaw, fe daa mgbi bari ya ndaw, fe daa lroo bari ya ndaw, mase riiba bari ya ndaw pi.

10

Leɖ nzaapeɖ ŋgerewuru báy vu mbeɖe káake

¹ Falɛ le, m̀i ko leɖ nzaapeɖ ŋgerewuru ki mbijw ká ba nzoɖ hurusuo uru saa nulue a do dí ba tusiri. Sí mbam puɖ ni rididi; birimisi kiri tul-e gbuk, nzaa pol-e nduy mbeɖera mbeɖera munu ká síe so, a bal-eri kara do munu bawda ŋguo ká do haɖak a mbi huu wuo tji siya. ² Ka mgba vu mbeɖe káake ká mgbuɖa do hoy na do nduo-ɛ. Ka daa bal-ɛ hoɖo to tul bawda maambii, a daa bal-ɛ gel to tusiri, ³ a daa fe báy bawda kusol-e belej riì fe daa mbaki. Falɛ ká'a daa fe na báyii le, mbamri ká tono say na, i hii nzi-ɛ gbaw. ⁴ Zaɖka i baa bay báy zaɖ bari gbaw na báyii le, m̀i do di ya bay vbie bay bari na do mbeɖe. Roo le, m̀i laa kusol mbijw mgba ká nulue a baa ha m̀i mii: «Bayri ká mbamri ká tono say baa na, mu koro ba muni; mu vbie do mbeɖe ya.»

Fe ká tina nun hã Zaa 10:5 26 Fe ká tina nun hã Zaa 11:1

⁵ Báyii lɛ, leɔ nzaapeɔ ɲɛɛwuru ká m̀i kɔ ni pola ká ɔ siya ká tul bawda maambii ɔ́áy tusiri na ura nduo hoɔo ɔe ɔa siya, ⁶ a haa huɔ ɔ́áy riɲ ɔe ká kaw ɔ́áy kumnun mbiimbam ɔ́áy mbiimbam ɔaɲɔ, ɔe ká'a ɔaa tumbam ɔ́áy ferri riw bele ká ɔo ɔi ndaw, a ɔaa tusiri ɔ́áy ferri riw bele ká ɔo ɔi ndaw, rɔɔ a ɔaa bawda maambii ɔ́áy ferri riw bele ká ɔo ɔil-e ndaw na, ka ɔaa ta-taɲ mii: «Gíyaɲke ti mbáa! ⁷ Zaɔka leɔ nzaapeɔ ɲɛɛwuru ndeke ɔi tɔɔo sayke a úl tiw ɔe na báyii lɛ, fe ká ɲɛɛwuru leke ká ɔo zaɔ muni na, a ɔaa ɔ ɔ́áy zaɔɛ munu ká'a ɔaa ɔayke hã nzoɔ peɔ ɔeri ká i ɔa nzoɔ yaaɲa ɔayri saa nzi-ɛ na.»

⁸ Falɛ lɛ, kusol ká mɲba ká nulue ká m̀i laa pola na, ɔaa ɔay hã m̀i ɔa kɪ na rɔɔay mii: «Mu se mú yaa mbede káake ká nzi-ɛ mɲbuɔa ɔo hoɲ ká ɔo nduo leɔ nzaapeɔ ɲɛɛwuru ká ɔaa ɔal-ɛ mbɲw tɔ bawda maambii, a mbɲwke tɔ tusiri na.» ⁹ Báyii lɛ, m̀i se luo-ɛ na a mí vbi ni ɔay haɲa ni ka hã m̀i vu mbedeke na. Lɛɛ, ka ɔaa hã m̀i mii: «Ya mú sɲ; a zoɲ bak bak ká ɔil-a, roo lɛ, ká ɔil law nzaa-a na, a mbel riki riki munu ká num zoro.» ¹⁰ Lɛɛ, m̀i ya vu mbedeke na saa nduo-ɛ a mí sɲ. Ká ɔil law nzaa-i na mbel riki riki munu ká num zoro, roo lɛ, zaɔka m̀i tɲu na, ỳi a zoɲ bak bak ká ɔil-i. ¹¹ Báyii lɛ, i ɔaa hã m̀i mii: «Ndaɔ ɔay haɲa mù ɔaa ɔay ká tɲi saa nzaa ɲɛɛwuru na ɔa kɪ; ɔa ɔay ká se tul fe ká ɲɛɛwuru leke se tul saɲ nzoɔri ɲɲi ɔamba ndaw, saɲ puo nzoɔri ɲɲi ɔamba ndaw, nzáa ɔayri ɲɲi ɔamba ndaw, rɔɔ mbayri kara ɲɲi ɔamba ndaw pi.»

11

Nzoɔ nasi ɔay ɲɛɛwururi ká tul-ri siɔi

¹ Falɛ lɛ, i hã m̀i ɲgasikri, riɪ puu ká i líeke fe, lɛ, ɲɛɛwuru ɔaa hã m̀i mii: «Úru mú vaa lie hul kaɲi ɔi

Fe ká tina nun ha Zaa 11:2 27 Fe ká tina nun ha Zaa 11:8

ḡáy *tutakra fe poy, rṵṵ mú kji nzoḡbri ká i ruo mì ká ḡi*.
2 Roo le, mu pṵṵ líe mgbay ká kele, ḡay yi le, mì pṵṵ ha
nzoḡbri ká i tuu mì ya. Bari nzoḡbkeri ku na i tṵḡ ḡḡerepuo
ká ḡo ḡoḡ ḡa taa ḡi na duḡa duḡa few síḡ niḡ pṵṵe síḡi†.
3 Mì haḡa ḡurusuo ha nzoḡb nasi ḡay ḡiri ká síḡi na; i nduo
gari síe í ka-káa ḡay ká tji saa nzaa-i ká ḡil fewkeri ku ká
nam ḡa isṵḡ duṵ zaf mbjw ḡáy isṵḡ sṵḡ síḡi ḡáy síḡ yie
(1260).» 4 Nzoḡb nasi ḡayri ká síḡi na, i ḡa puu oliviyeri ká
síḡi ḡáy huu ndeleri ká síḡi ká i ḡaa sìi say ká ḡo pol-i, ḡi
ká mì ḡa ḡḡereḡmbay ká tusiri key na‡. 5 Zafka nzoḡb nzaa
faa ḡay ḡaa seke zjḡ ri le, huu a tji saa nzaa-ri ḡay ḡie
nzoḡb tul ḡḡani ḡariri ku na. Faake mini ndaw ze, nzoḡbkeri
ku na i zjḡke huḡ. 6 Ká ḡil fewkeri ku ká i ka-káa ḡay ḡi
na, nzoḡb nasi ḡayri ká síḡi na, i ḡo ḡáy ḡurusuo mgbaka
mbam ha ni tṵ ya ndaw, í ḡo ḡáy ḡurusuo fére mbii ha ni
vi ḡa sím ndaw, a í ḡo ḡáy ḡurusuo ndáka tusiri ḡáy kiri
ḡieri ḡoḡ ḡoḡ ká mbi ḡáy zaf ha ni tji tul nzoḡbri munu
ká law-ri hii.

7 Zafka i ḡaa nasi ḡay ḡari ṵ na báyi le, fe mgbam
ká ḡo yer ká naa *luṵ zaf baw ká gḡuke tiya na, a tji a
ruu zjḡ ri, a haw yum ká tul-ri, a i ri. 8 Huḡ ḡari a zúṵ
zaf áake ká ḡil ḡḡerepuoke, zaf ká i ḡer ḡḡereḡmbay, ká
ḡa ḡḡereḡmbay ḡari ndaw na ḡo tul puu say huḡ ká ḡi§.

* 11:1 11.1 ì kji Ezekiyel 40.1-5; Zakari 2.5-7; 4. Ká zaf ni key
na, feri ka nzoḡbke lie na, ḡa feri ká ḡḡereḡwuru puḡ ri.
† 11:2 11.2 Few 42 ḡa nam 1260 a ḡa mbiimbam 3,5 ndaw.
ḡil namkeri ku na, rii fe ká ḡḡereḡtemndaya re mbay a
ḡaa nun nzoḡbri tuṵ síe ḡamba. Roo le, ḡa saḡ síe ká
ḡḡereḡwuru kji ḡaa ḡo. ‡ 11:4 11.4 Ká ḡil mbeḡe Zakari
4.1-14 na, puu oliviyeri ká síḡi ká huu ndeleri ká i ḡaa sìi
say ḡo lakun-ε kun-ε na, ḡa nzoḡbri ká ḡḡereḡwuru nan ri
zuṵ ḡoḡ, a ḡaa num zuṵ tul-ri ḡay haḡa ri ḡaa peḡ ḡe.
§ 11:8 11.8 ḡḡereḡpuoke na ḡa Zuruzalem.

Fe ká tina nun h̄a Z̄aa 11:9 28 Fe ká tina nun h̄a Z̄aa 11:15

Ἡγερεπουoke ku na, i m̄gba í líeke S̄odom, mase Ezibte. ⁹ L̄EE, nzoḅri ká s̄aw ḅari ḅoḅ ḅoḅ bele, s̄aw k̄ani ḅari ḅoḅ ḅoḅ bele nd̄aw, nzaa ḅay ḅari ḅoḅ ḅoḅ bele nd̄aw, r̄oḅ ḅáy s̄aw puo ḅari ḅoḅ ḅoḅ bele nd̄aw na, i ví k̄ók̄o huḅ ḅari nam say m̄gba nzaaruo k̄i ká síe ḅo law tul, a í p̄oḅ faa h̄a nzoḅri ḅay haḅa ri voro huḅ na ya. ¹⁰ Nzoḅ tuk̄el̄eri na i ḅoko ḅáy suoriya ḅay tul huḅ nzoḅ nuri ká síḅi ku na, í zay s̄uò-ri a í pie ḅáy fe h̄a k̄i ḅa lie ḅa lew, ḅay j̄i l̄e, *nzoḅ yaḅa ḅayri saa nzaa Ἡγερεw̄uru ká síḅi key na, i ḅaa h̄a tul nzoḅ tuk̄el̄eri f̄ere ḅáy faa k̄aa ḅay ḅari.

¹¹ Roo l̄e, fal nam ká say m̄gba nzaaruo k̄i ká síe ḅo law tul na báyji l̄e, ōmi vi saa luo Ἡγερεw̄uru, a r̄i s̄uò nzoḅri ká i i ri na, l̄e, i uru siya. L̄EE, ḅari riw bele ká i ḅo zad̄e í k̄o ri na h̄je ḅaa ri zikiki. ¹² Báyji l̄e, nzoḅ yaḅa ḅayri saa nzaa Ἡγερεw̄uru ká síḅi na, i laa kusol m̄gba ḅeleḅ saa nulue a ḅaa ha ri mii: «Hil í vi key!» Ro, i hil ká ḅil síi mbam na ḅa nulue, h̄a nzoḅ tul ḅgani ḅari k̄o ri ḅáy nun-ri. ¹³ Ká zad̄e ku h̄oy l̄e, tusiri laḅ yik yik h̄a Ἡγερεpuo ká i te ḅil-e zad̄ duo na, zad̄ mb̄iwke dir wuruk h̄a nzoḅri is̄oḅ s̄oḅ duo zad̄ t̄oḅ say zij huḅ ḅay tusiri ka laḅ na. ḅie nzoḅri ká i sad̄ ká í kaw ḅáy kumnun ḅáy na, h̄je ḅaa ri zikiki a í ḅaa riḅ ḅika ḅo tul Ἡγερεw̄uru ká kaw nulue.

¹⁴ S̄eke fe ndeke ḅi síḅike na kal ro; l̄e, s̄eke fe ndeke ḅi sayke ro ḅo ḅi ya vuku.

T̄iw ndeke ḅi t̄oḅ sayke

¹⁵ Fal̄e l̄e, led̄ nzaaped̄ Ἡγερεw̄uru ndeke ḅi t̄oḅ sayke na ul t̄iw ḅe. L̄EE, m̄i laa kusolri m̄gba goḅi goḅi ká nulue mii: «Timḅeḅe key na, ḅurusuo réke mbay ká tul ḅurusuori riw bele ká tusiri key na ḅo nduo Ἡγερεmbay Ἡγερεw̄uru naari ḅáy *Krisi, nzoḅ ká'a pie ni vi tusiri key ḅay yaḅa nzoḅri na. Ka'a réke mbay m̄biimbam

Fe ká tina nun hã Zaa 11:16 29 Fe ká tina nun hã Zaa 11:19

ḡáy mbiimbam ḡanguo.» ¹⁶ Báyji lɛ, *ngɛɛ tul pedri ká síŋ sídɪ pãɛ niŋ ká kaw tul karingaw mbay ḡari ká pol Ŋɛɛwuru na, i huku siri í ḡaa nzaa pol-ri tuŋ siri í ruo ni mi:

¹⁷ «Ŋɛɛmbay, Ŋɛɛwuru Nzob Hurusuo Luye,
ḡo ká mù ḡo pola ḡoḡ ndaw rɔɔ tusiri ḡo ḡáy,
ḡo ká mú ḡo timbeḡɛ key ndaw na:

Taambɔl hã mù ḡay tul bawda hurusuo ká mù ḡáake pedf,
a timbeḡɛ key na mù kaw ḡa mbay.

¹⁸ Nzobri ká saw puo ḡari ḡoḡ ḡoḡ ká i tuu mù ya na,
law-ri faa ri gbururu gbururu ká tul-a.

Roo lɛ, timbeḡɛ key na, ḡa saw síe ḡo ro
ḡay haŋa hɛɛ ḡo ka ḡo tul-ri.

Timbeḡɛ key na, ḡa saw síe ḡo ro
ḡay haŋa mù kuŋ sal ḡay ḡo tul nzob huḡɛri.

Timbeḡɛ key na, ḡa saw síe ḡo ro
ḡay haŋa mù hã fe tundo hã nzob pedf ḡori
ká i ḡa nzob yaŋa ḡayri saa nzaa-a,
ḡáy nzobri riw bele ká i ḡa taa ḡo ká í hɛ mù,
ze i ḡa na ngɛɛri, mase ledri kara ndaw.

Timbeḡɛ key na, ḡa saw síe ḡo ro
ḡay haŋa mù biɛ ḡari ká i biɛ tusiri key na kpukḡu
kpukḡu!»

¹⁹ Báyji lɛ, *hul kaŋi Ŋɛɛwuru ká nulue na mgbuḡa ḡo
hoɔ hã nzobri kɔ *sanduku sáka kuni ká ḡo bil-e. Lɛɛ,
mbamri vbu haa gbɛɛɛ gbɛɛɛ ndaw, kusolri mgba
ḡelɛŋ ḡelɛŋ ndaw, mbamri yiw kpãŋ kpãŋ ndaw, tusiri laŋ
yik yik ndaw, rɔɔ saŋiri gay zidɪdɪ zidɪdɪ zuo siri ndaw
pi.

Fe ká tina nun ha Zaa 12:1 30 Fe ká tina nun ha Zaa 12:10

¹ Báyii ɛ, fe ká kɛ fe ká ba hiɛ zikiki ndaɔf kóko tji saa tumbam. Mi ko máy nzoɔ mbɔw ká síe puɔf ni kpurukuɔf munu ba gari. Ka ɔaa bal-ɛ zuo tul few, roo taguba mbay ká mbaymawri duo faɛ siɔfi ɔo ɔi guba tul-e. ² Ka ɔo bil a ɔo ɔi ya bay mbón leɔf, ɛ, nduo se ni ha ni guu fe. ³ Báyii ɛ, fe ká kɛ fe kɔ tji saa tumbam. Mi ko bawda nay saɔ sɔi ba huu ká tul-e ba tɔno say, tiw-ɛ ba duo, ɛ, taguba mbay ba tɔno say bo tul-ri mbɔw mbɔw bele. ⁴ Báy saw-ɛ na mbaymawri ká i te bil-e zaɔf say na, ka dúoke zaɔf mbɔwke, a kuo ri a vbuku ri zuo tusiri mgbarak. Ka ɔo lakun máy ká ɔo mbón na kek bay haɔa bo ka mboɔ ɛ, beri tuu vi-e na hak.

⁵ ɛɛ, máy na mboɔ leɔf wɔra nzoɔ, be ká'a réke mbay ká tul nzoɔri ká saw puo bari boɔf boɔf riw bele báy hurusuo*. A ɛ, leɔf nzaapeɔf ɔgerewuru ví mbi leɔf na a séke luo ɔgerewuru ká kaw tul karingaw mbay be. ⁶ A báyii ɛ, máa leɔf na ɔuu a se zaɔf ká ɔgerewuru leke bay tul-e ká bil law kor bay haɔa bo, ka hóli ni nam isoɔf soɔf duo zaɔf mbɔw báy isoɔf soɔf siɔfi báy síɔ yie (1.260)†.

⁷ Báyii ɛ, ruy ɔo nulue. Leɔf nzaapeɔf ɔgerewuru ká riɔ-ɛ ba Misɛl báy leɔf nzaapeɔf beri, a nay saɔ báy leɔf nzaapeɔf beri laa, i ruu ziɔ kɔ. ⁸ Roo ɛ, Misɛl báy leɔf nzaapeɔf beri na i haw yum, a í pɔɔ faa ha nay saɔ báy leɔf nzaapeɔf beri bay haɔa ri kaw nulue mbáa. ⁹ I vbu bawda nay saɔ na bo keɛ, be soɔ piɛɔke lew ká i ɔi ni ba ɔgeretemndaya, mase *Satan, ká ula nzoɔri riw bele ká tusiri key na; i vbu ni saa nulue bo tusiri gbirik báy leɔf nzaapeɔf beri mbɔw hoɔ.

¹⁰ Faɛ ku ɛ, mi laa kusol mgba beɔerɔ ká nulue mii:

* 12:5 12.5 ì kji Simri 2.9. Leɔke ku na ba Kriɔi, be ká ɔgerewuru pie ni bay yaɔa nzoɔri. † 12:6 12.6 ì kji FKT 11.2. Ká bil saw síeke ku ká i ɔaa nun nzoɔri tuo síe na, ɔgerewuru hóli nzoɔ beri.

Fe ká tina nun ha Zaa 12:1131 Fe ká tina nun ha Zaa

Timbede na, pam ɲgerewuru vi ro!

Timbede key na, ɲgerewuru kie hɲrusuo-ε ɔáy réke mbay ɔe!

Timbede key na, Krisi, nzoɔ ká'a pie ni vi ɔay yaɲa nzoɔri na,
kie hɲrusuo-ε:

Nzoɔ ɔáa Bay ɔo tul yu naari,
ɔe ká'a ɔo pol ɲgerewuru naari
ɔay ɔáa ɔay ɔo tul-ri suɲ ɔáy ɔisie na
i vbu ni saa nulue ɔo kele.

¹¹ Yu naari haw yuɲ ká tul-e
ɔáy faa sím Vu Baɔu,
ɔáy Bay ɲgerewuru ká i ɔaa nasike ɔa kele,
roɔ ɔáy sùo-ri ká i pɔɲ yaklak ha huɔ.

¹² Saɲke mini ze, nulue ɔáy ɔaari ká i ɔaa puo ká ɔi na,
i zay sùo-rì!

Roo le, seke fe ɔa taa tusiri ɔáy bawda maambii,
ɔay yi le, ɲgeretendaya na ɔi ɔa luo-rì ku!

Law-ε faa ni gbururu gbururu, ɔay yi le,
ka ko saɲ síe ɔáa ped ɔe na tɔɲ ɔi mbáa ro.

¹³ Zaɔka nay saɲ na ko mii, i vbu ɔeri ɔo tusiri na báyii le, ka tii saɲ nii máy ká mboɲ led ɲara nzoɔ na. ¹⁴ Roo le, ɲgerewuru ha tay bawda tirim ɔa siɔi ha máy na ɔay haɲa ni ka zòke kpuru a se zaɔ ká ɲgerewuru leke ɔay tul-e ká ɔil law koɔ, a hoɔ ni mbiimbam say ɔáy few yie a ha ni kaw ɔi ɔi ɔáy nay saɲ na. ¹⁵ Báyii le, nay saɲ na kuku mbii tuɔ fal máy na munu ká maambii, ɔay haɲa ɔo mbiike na ka yaa ni. ¹⁶ Roo le, tusiri so máy na, a aa nzi-ε a tuu mbii ká ti saaa nay saɲ na.

¹⁷ Zaɔka nay saɲ na ko munu báyii le, law-ε faa ni ká tul máy na gbururu gbururu, a yi a vaa ruu ziɲ ɔie saɲ máy na, ɔari ká i ɔaa vu mbom ɔo tul *bol kusol ɲgerewuru

Fe ká tina nun ha Zaa 12:18 32 Fe ká tina nun ha Zaa 13:7

a í dfo tul tusue bay ká Zezu tina ha ri na. ¹⁸ Báyji le, nay saɲ na dfo siya ká nzaa bawda maambii na kek.

13

Fe mgbamri ká siɖi ká i dfo yer

¹ Falɛ ku le, mi ko fe mgbam mbiw ká dfo yer tji saa bawda maambii. Ka dfo bay tjiw ba duo, tul ba tonɔ say. Taguba mbay guba tul tjiwkeri ku na mbiw mbiw riw bele. Ká nzaa pol-ri mbiw mbiw bele na, i vbie riɲ tjiiri ŋgerewuru ze dfo di*. ² Fe mgbamke ká mi ko ni na riì dafakli, bal-eri riì bal tawara, nzi-ɛ riì nzáa mbaki. Nay saɲ na ha ni ŋɔŋɔ be, karingaw mbay be, bay bawda hurusuo bay dfaa fe. ³ Fe mgbamke ku na, tul-e mbiw ká sakrake hawri na, ri fe ká'a ziɲ nuo ká i ni dfo di, roo le, nuoke ku na nze. Nzoɓ tukɛɛri riw bele na tuku ri ha ri dfo yer a í duu fal-ɛ. ⁴ I ruo nay saɲ na, bay ji le, ka ha hurusuo ha fe mgbam na. I ruo fe mgbam na ndaw í baa mii: «Nzoɓ ve ndaw roo hurusuo-ɛ ri taa fe mgbamke na le? Nzoɓ ve ndaw roo, a máa rúu ziɲ ni le?»

⁵ Báyji le, ŋgerewuru pɔɲ faa ha fe mgbam ká dfo yer na baa bay siika sùo beri, bay bay tjiiri ni, a ha ni hurusuo dfaa ped few siɲ niɲ pɛɛ siɖi†. ⁶ Ka mgbuɗa nzi-ɛ a tjiiri ŋgerewuru ndaw, tjiiri riɲ-ɛ ndaw, zaɗ káw be ká nulue ndaw, roo bari riw bele ká i dfaa puo ká di ndaw pi. ⁷ ŋgerewuru pɔɲ faa ha ni ruu ziɲ nzoɓri ká i dfo boɗ ba taa be ŋgerewuru na a haw yum ká tul-ri. Ka ha ni hurusuo ká tul saw kaniri riw bele ndaw, saw nzoɓri riw bele ndaw, nzaa bayri riw bele ndaw, roo bay nzoɓri ká

* 13:1 13.1 Ká bil sewke na, mbay Romri mbi riɲ ká ba taa ŋgerewuru bo tul-ri a í hii bay haɲa nzoɓri ruo ri munu ká ŋgerewuru bari. Be mini ze i tjiirike ŋgerewuru.

† 13:5 13.5 ì kji FKT 11.2.

saw puo bari boɔ boɔ riw bele ndaw pi. ⁸ LEE, nzoɔ tukɛɛri riw bele na, i ruo fe mgbamke na; ba bari huori ká i daa riŋ-ri do bil mbede pam pola doɔ ndaw roɔ tusiri do báy na ze i ruo ni ya. Mbedeke ku na, ba taa Vu Baɔu ká i i ni ba *fe poy.

⁹ Nzoɔ ká do báy suku láa bay le, ka laa bay ká do key! ¹⁰ Nzoɔ ká ŋgerewuru daa ni do bay tul hul sal le, i mgbaka ni naa hul sal na ki. A nzoɔ ká'a daa ni do bay tul maamii le, i ika ni báy maamii na ki. Be ze ba saw síe haŋa nzoɔ taa ŋgerewururi i suu law-ri a í do tul mbika law.

¹¹ Falɛ ku le, mi ko fe mgbam ki ká do yer ká tji na báy buɔ saa siri. Ka do báy tiw ba siɔi ri tiw vu baɔu, roo le, bay baá be do munu ba taa nay saŋ na. ¹² Be na, hurusuo titire fe mgbam riw bele do sùo-ε, a daake ped báy riŋ-ε ha nzoɔ tukɛɛri ruo titire fe mgbam, be ká nuɔ do sùo-ε roɔ a nze na. ¹³ Ka daa bawda fe saŋri; ka daa ha huu kara di saa nulue a bo tusiri ká nun nzoɔri riw bele. ¹⁴ Báy faa fe saŋri ká'a daa báy riŋ titire fe mgbamke na, ka ulake nzoɔ tukɛɛri ká tusiri key. Ka baa ha ri mii: «ì mbuo fe ri titire fe mgbam na bay daake mbay bo tulle, be ká'a hu-huɔ nuɔ maamii, roɔ a fil na.» ¹⁵ Ka ziŋ hurusuo bay haŋa ŋmi ha fe ká i mbuo ri titire fe mgbam na, bay haŋa bo, fe ká i mbuo na ka baa bay, a i nzoɔri riw bele ká i hii bay ruo ni ya na. ¹⁶ Fe mgbam ká do yer ká tji saa siri na mbi nzi-ε ha nzoɔri riw bele, ze i ba na ŋgereri, mase ledri, nzoɔ feziŋari mase nzoɔ kukuri, koyri mase nzoɔri ká i kaw báy tul-ri kara, i te surum do nduo hoɔdo bari, mase nzaa pol-ri. ¹⁷ Nzoɔ ká surum key na ti sùo-ε ya le, ka maa bay hie fe ya ndaw, a maa bay mbika fe a hie ziŋ nzoɔ ya ndaw pi. Surumke ku na ba riŋ fe mgbam ká

Fe ká tina nun ha Zaa 13:18 34 Fe ká tina nun ha Zaa 14:4

do yer na, mase kija suy fe ká maa ki bay riñke‡.

¹⁸ Be ze ba saw sie hana nzoɔ taa ŋɛɛwɔruri i do bay nun nɛm. Nzoɔ ká do bay fe kóko ɛ, a máa bay ndáy suy fe ká maa ki bay fe mgbam ká do yer na, bay ii ɛ, suy feke ku na, maa suy nzoɔ. Súyke na ba isoɔ soɔ yie bay síñ yie paɛ yie (666).

14

Vu Baɔu bay nzoɔ beri

¹ Falɛ ku ɛ, mi kɔ-kóm, ɛ, mi kɔ Vu Baɔu ká do siya ká tul kuo *Siɔn. Nzoɔri ká i do zii ni na i ba isoɔ soɔ duɔ zaɔ isoɔ bay síñ niñ paɛ niñ (144.000) ká i vbie riñ-ɛ bay riñ bi-ɛ do nzáa pol-ri. ² Lɛɛ, mi laa kusol mgbasaa nulue ri maambii ká so gbuu gbuu, mase ri mbam ká yiw kpáy. Kusol ká mi laa na, mgbasaa ri nzaña koloñ ká nzoɔ hanakeri han. ³ Bawda ruɔ nzoɔkeri ku na, i do siya ká pol karingaw mbay bay fe doko bay kumnunri ká niñ, rɔɔ bay *ŋɛɛ tul peɔri ndaw na, i di sim fie. Simke ku na, nzoɔ mbijw maa bay fére ya, ba bari huo-ri ki hoj ká i ba isoɔ soɔ duɔ zaɔ isoɔ bay síñ niñ paɛ niñ (144.000) ká ŋɛɛwɔru puo mbɔl ká tul-ri bay faa sím Vi-e ká tusiri key na ze, i maa bay fére. ⁴ Ba bari ká i kɔɔ sùo-ri *tañ kaɔ kaɔ í zaa máyri ya*, í se fal Vu Baɔu na bay zaɔri riw bele ká'a se di. I ba nzoɔri ká ŋɛɛwɔru puo mbɔl ká tul-ri ká sakra nzoɔri bay faa sím Vi-e ha ri vi ba taa be bay Vu Baɔu. Nzoɔkeri ku na, i do munu ba titire tul

‡ 13:17 13.17 Ká bil sewke ku na, vu maa bay mbijw mbijw ká bil alfabe gɛɛk na, do bay suy fe kija be kija be. Be ze, zaɔka i daa suy vu maa bay riñ nzoɔ nde ki ɛ, vi ba suy fe ká maa ki bay riñ nzoɔke. * 14:4 14.4 Bay key na ba bay se tul nzoɔri ká i se fal fe daa kaaya nzoɔ tukɛɛri ya. Bayke haa faa hana nzoɔ naa zii máy be ya na ya.

Fe ká tina nun hã Zaa 14:5 35 Fe ká tina nun hã Zaa 14:11

fe pay ká i mbi hã ñgerewuru. ⁵ Kúdf ðay mbiw kara tji saa nzaa-ri ya; i ða nzoðri ká ðay ti tul-ri ya.

Leđ nzaapeđ ñgerewururi ká say

⁶ Falε ku le, m̀i kɔ leđ nzaapeđ ñgerewuru kɪ mbiw zo a haari tumbam siya. Ka đo ðáy Bay Kere ká đo ðaŋguo ðay ka-káake hã nzoðri ká tusiri key, ðáy saw puo ðari ðođ ðođ riw bele ndaw, saw kaniri riw bele ndaw, nzaa ðayri riw bele ndaw, rɔɔ ðáy saw nzoðri riw bele ndaw pi. ⁷ Ka ðaa ðay mgba ðeleŋ mii: «l̄ h̄iε ñgerewuru a í đaa riŋ đika ðo tul-e, ðay j̄i le, nam ká'a kún sal ðay zuo tul nzoðri na vi ro. Munu zu le, ì ruo ni, ðe ká đaa tumbam ndaw, tusiri ndaw, bawda maambii ndaw, rɔɔ ðáy faa luo mbiiri ndaw pi.»

⁸ Báyii le, leđ nzaapeđ ñgerewuru ndeke đí síđike tɔŋ fal leđ nzaapeđ titire na a ðaa mii: «l̄ kɔ, ñgerewuru *Babilon lie ro! Bawda ñgerewuru key ká đaa hã nzoðri ká saw puo ðari ðođ ðođ riw bele nzo him ðe, í pɔŋ sùo-ri yaklak ðo ðil fe đaa lɔrɔri na, lie kpukđu kpukđu ro!»

⁹ Báyii le, leđ nzaapeđ ñgerewuru ndeke đí sayke tɔŋ fal nzoð síđikeri na, a ðaa ðay mgba ðeleŋ mii: «Nzoð ká ruo fe mgbam ká đo yer ðáy fe ká i mbuo r̄i ni, a ha ri te surum riŋ-ε đo nzaa pol-e, mase fal nduo-ε le, ¹⁰ ðe kɪ sùo-ε kara a nzoðo him h̄eε ñgerewuru ká'a kuna zuo ðil tuŋguo h̄eε ðe taŋ zukrike. Nzoðke ku na, a kóko síe ká ðil huu ká tisaw vuo huu ká đí a f̄u kp̄iri kp̄iri ká pol leđ nzaapeđ ñgerewuru ðáy pol Vu Bađu. ¹¹ Zuu huu ká ha ri kɔ síe na a t̄ji ndururu mbiimbam ðáy mbiimbam ðaŋguo. Nzoð ká ruo fe mgbam na ðáy fe ká i mbuo r̄i ni, ðáy nzoð h̄a h̄a ká ha ri te surum riŋ-ε đo sùo-ε na, ka ti mgbaka t̄aram ya mgbarj, ðil suŋ ya ndaw, ðisie ya ndaw pi.»

Fe ká tina nun ha Zaa 14:12 36 Fe ká tina nun ha Zaa 14:18

¹² Be ze ba saw síe haṅa nzoḅ ḡgerewururi ká i dfaa vu mbom bo tul bol kusol-eri, a í ḡo tul bay Zezu na, i sūu law-ri.

¹³ Fale ku le, mī laa kusol ká mgbá ká nulue mii: «Mu vbie bayri key ka ḡo mbede: Tii sawke saa vuri key na, nzoḅri ká i hu ká bil ḡgerembay na, suoriya ba taa bari.» LEE, Tem ḡgerewuru yiṅra báy bayke mii: «Zadē zu, ba tusuē kī. I máa bay mgbaka taram sūo-ri ká tul ped bari ká i dfaa, bay jī le, fe kere bari ka i dfaa na, ḡgerewuru ti yiṅra ya, a haṅa ri fe tunduoke báy.»

Fe ká tina nun se tul ḡro nam kún sal bay

¹⁴ Fale ku le, mī ko-kóm na roḅay, le, mī ko síi mbam pie. Ká tul síi mbamke ku na, nzoḅ rii vu nzoḅ kaw ḡi; taguḅa mbay ká i dfaa báy lari ká nduy zīri zīri guba tul-e, a mgbá ḡgahol ká nzi-ē uo pēlem pēlem ḡo nduo-ē. ¹⁵ LEE, led nzaaped ḡgerewuru kī tji saa *hul kani ḡgerewuru ká nulue a dfaa fe báy bawda kusol-e beḷeṅ a bāake bay zīṅ nzoḅ ká kaw tul síi mbam na mii: «Mu mbi ḡgahol bo na, a mú tii saw vbieke fe pay na, bay jī le, saw síe vbíe fe pay na vi ro; fe pay ká tusiri na ḡḡoṅ ro.» ¹⁶ Báyi le, nzoḅ ká kaw tul síi mbam na, mbi ḡgahol be na a vbieke fe payri ká tusiri na†.

¹⁷ Báyi le, led nzaaped ḡgerewuru kī tji saa hul kani ḡgerewuru ká nulue; be kara ka mgbá ḡgahol ká nzi-ē uo pēlem pēlem na ḡo nduo-ē ndaw. ¹⁸ Led nzaaped ḡgerewuru kī na roḅay ká ḡo báy hirusuo ká tul huu na tji saa zad *tutakra fe poy, a dfaa fe báy bawda kusol-e beḷeṅ zīṅ nzoḅ ká mgbá ḡgahol ká nzi-ē uo pēlem pēlem na mii: «Mu mbi ḡgahol bo ká nzi-ē uo pēlem pēlem

† 14:16 14.16 Ká bil mbede Matiye na, vbíe fe pay kiē nam kún sal bay ḡgerewuru ká'a ví vuku. ì kī Mat 13.30,38-42.

Fe ká tina nun ha Zaa 14:19 37 Fe ká tina nun ha Zaa 15:3

na, a mú kúďke lere puuri ká do zúba zuba ká tusiri, bay ji le, lerekeri na ngon ro[‡].»¹⁹ Báyii le, led nzaaped ngerewuru na mbi ngahol be a kúďke lere puuri ká do zúba zuba ká tusiri, a vbuku zuo zad duo mbii lere puu ká kie here ngerewuru.²⁰ I tod lere puuri ká zuo zaf na ká fal ngerepuo; le, sim ká tji saa zad duo mbii lere puu na, hil kpuru se kɛnɛn ká do nzaa piriri. Símké ká uo na yaa zad a maa sal faa isod sod sayri munu (300).

15

Óro die die ká mbi bay zad ká tonɔ say

¹ Falé ku le, mi ko fe ká kie fe ki ká nulue ká ba hie zikiki a ndad kóko. Led nzaaped ngerewururi ká tonɔ say mgba die ká mbi bay zad tonɔ say do nduo-ri. Ba óro die die ká mbi bay zad ro zu, bay ji le, bay faa die ká mbi bay zad ku na ze here ngerewuru o ká di.² Mi ko fe ri bawda maambii ká do karara ká zukri ki bay huu; a mí ko bari ká i haw yum ká tul fe mgbam ká do yer, bay tul fe ká i mbuo ri ni, roo ká tul be na ká suy be suo bol riɛ-ɛ na. I do siya ká tul bawda maambiike, í mgba nzaɔa ká ngerewuru ha ri do nduo-ri gbiri gbiri,³ a í di sim ká *Moyze, nzoɔ ped ngerewuru di ká pola lew, bay sim ká Vu Baɔu di mii:

«Ngereɛmbay ngerewuru Nzoɔ Hurusuo Luye,
fe dáa bori na ba hie zikiki a ndad kóko!
Mbay tul nzoɔbri ká saw puo bari bod bod bele,
feri ká mù leke bay dáa na,

[‡] 14:18 14.18 Riɛ lere puu key na ba rezin. Led Izarayelri vbuku lere puuri zuo godo tisaw ká ba zad duo mbii lere puu a í tod ha mbiike tji. Tod lere puu mini key na, nzoɔ haneri ker í baa mii, feke kie here ngerewuru ká a dáa bo tul nzoɔbri ká nam kúɛ sal bay. Ì kji FKT 19.15; Ezay 63.3; Zuyel 3.13.

Fe ká tina nun ha Zaa 15:4 38 Fe ká tina nun ha Zaa 16:1

do báy zaɗe a maa báy tusue bay.

⁴ Ngereɓbay, waa, nzoɓ ve ndaw roo ti hie mù ya le?

Nzoɓ ve ndaw roo, a saɗ ɗaa riɗ ɗika bo tul-a le woo?

Ba tusue, ba bo huɔ-ɔ ki hoɔ ze mù taɗ kaɗaɗ.

Nzobri ká saw puo bari boɗ boɗ riw bele na i vika luɔ-ɔ

í huku pol-a bay rúo mù,

bay yi le, fe ɗaa bori ká do báy zaɗe na

do zaɗ hie ká nun nzobri riw bele.»

⁵ Fale ku le, mi ko *hul kaɓi Ngereɓwuru ká nulue ká *zaɗ ká taɗ kaɗaɗ bamba tasiri do bil-e na mgbuɗa do hoɔ. ⁶ A le, leɗ nzaapeɗ Ngereɓwuri ká tɔno say ká i

mgba bie ká mbi báy zaɗ ká tɔno say do nduo-ri na, i tji

saa hul kaɓike. I nduo gari ká ndaɗ bamba a nduy a puu

kpala kpala; i ɗaa sal bil ká i ɗaa báy lari ká nduy ziriri

ziriri na tekre nzaa law-ri. ⁷ Leɗ, fe mbiw ká sakra fe ɗoko

báy kumnunri ká niɗ na, ha leɗ nzaapeɗ Ngereɓwuri ká

tɔno say na, tunɓuo tɔno say ká i ɗaa báy lari ká nduy

ziriri ziriri. Tunɓoke ku na him here Ngereɓwuru Nzoɓ

Kaw Báy Kumnun mbiimbam báy mbiimbam baɗɓuo na,

mbaa ɗi maa ri mbiw mbiw bele. ⁸ Báyyi le, zuu huu ká kie

riɗ ɗika Ngereɓwuru ká do, báy hurusuo-ɛ na ya bil hul

kaɓike kpol kpol bele ha nzoɓ mbiw mini kara maa bay

rii ɗi ya kpuru maa báy bie ká mbi báy zaɗ ká tɔno say

ká leɗ nzaapeɗ Ngereɓwuri ká tɔno say i vike na o bele

ndaw ro.

16

Tunɓuo here Ngereɓwuru ká tɔno say

¹ Fale ku le, mi laa kusol nzoɓ mgba beɗeɗ uru saa

*hul kaɓi Ngereɓwuru ká nulue a baa ha leɗ nzaapeɗ

Ngereɓwuri ká tɔno say na mii: «I se í vaa kúna him

here Ngereɓwuru ká do bil tunɓuo ká ba tɔno say na ka

zuɔ tusiri.»

² Báyii le, leď nzaaped ɲɛɛwuru titire se a vaa kuna him hɛɛ ɲɛɛwuru ká ɔ bil tunɔuo be na zuo tusiri. Lɛɛ, nzoɓri ká i ha téke surum fe mgbam ká ɔ yer ɔ sùo-ri, a í ruo fe ká i mbuo rìi ni na, nɔɔ ɔay ká se ɓamba zuo sùo nzoɓkeri na kpurukuď bele.

³ Falɛ le, leď nzaaped ɲɛɛwuru ndeke ɔi siďike se a vaa kuna him hɛɛ ɲɛɛwuru ká ɔ bil tunɔuo be na zuo bawda maambii. Lɛɛ, mbiike na fɛɛɛ a ndiɲ munu ɓa sím nzoɓ huďɛ, a feri riw bele ká ɔ bil-e ɓáy kumnun na i hu mburuk.

⁴ Falɛ le, leď nzaaped ɲɛɛwuru ndeke ɔi sayke se a vaa kuna him hɛɛ ɲɛɛwuru ká ɔ bil tunɔuo be na zuo nduo mbii ɓáy faa luo mbiiri ha ri fɛɛɛ a ɓa sím.

⁵ Báyii le, mì laa kusol leď nzaaped ɲɛɛwuru ká ɔ ɓáy hɔrusuo ká tumbiiri na ɓaa ha ɲɛɛwuru mii:

«Bo ká mù taɲ kaɔaɲ,

ɓo ká mù ɔo pola ɔɔɔ ndaw roo tusiri ɔo ɓáy,

mù ɔo timbeďɛ key ndaw na,

kún sal ɓay ɓo ká mini key na ɔo ɓáy zaďɛ.

⁶ Nzoɓ ndayari na, i ɔaa sím nzoɓ taa ɓori

ɓáy taa nzoɓ yaaɲa ɓayri saa nzaa-a na zuo siri,

a timbeďɛ key le, ɓo ro mù ha ri nzo sim,

í ziɲ fe ká maa tul-ri ɓáy peď ɔaa ɓari.»

⁷ Lɛɛ, mì laa kusol mgba saa zaď *tutakra fe poy mii:

«ɲɛɛɛmbay ɲɛɛwuru Nzoɓ Hɔrusuo Luye,

ɓa tusuɛ kɪ, kún sal ɓay ɓori na, ɔo ɓáy zaďɛ,

a maa ɓáy tusuɛ ɓay.»

⁸ Falɛ le, leď nzaaped ɲɛɛwuru ndeke ɔi niɲke se a vaa kuna him hɛɛ ɲɛɛwuru ká ɔ bil tunɔuo be na zuo tul síe a ha ni faa zóko nzoɓri pɪi ɓáy zaɲa be.

⁹ Nzoɓri ká síe zaɲke ká heď heď zo ri na, i tiɲri riɲ ɲɛɛwuru be ká'a mgba kɪri ɓíɛ ká mbi ɓáy zaď ká mini

key do nduo-ε. Roo le, i hii súo kér bay bari bay d'áa riñ d'ika bo tul-e ya.

¹⁰ Fale le, led' nzaaped' ηγερωυρου ndeke di ndebeke se a vaa kuna him herε ηγερωυρου ká do bil tunguo be na zuo tul karinḡaw mbay fe mgbam na, ha puoruo be do bil suñ nduñ. Nzoḡbri su riñ-ri mgbokli mgbokli bay kókó sεke fe bari, ¹¹ a í tjiri ηγερωυρου ká nulue bay tul sεkekeri báy nuḡori ká do súo-ri na. Roo le, i hii súo kér bay bari ká tul fe d'áa kaaya bari na ya.

¹² Fale le, led' nzaaped' ηγερωυρου ndeke di yieke se a vaa kuna him herε ηγερωυρου ká do bil tunguo be na zuo tul bawda nduo mbii ká riñ-ε ba Efarat ha mbiike uu kpāani a poñ ba faa ha mbayri ká i kaw fi tiya ká fi tí síe na ha ri víke. ¹³ Lεε, mi kó temndayari tul-ri say ká i riñ tanḡiwri tí saa bil nzaa nay sañ ndaw, saa nzaa titire fe mgbam ká do yer ndaw, rōo saa nzaa fe mgbam ndeke di sidfike, be ká'a di súo-ε ba nzoḡ yaña bay saa nzaa ηγερωυρου ndaw na. ¹⁴ Ba temri ká i ba taa ηγερεtemndaya ká i daa fe sañri. I se luu mbayri ká tusiri key riw bele, bay haña bo, i mbu ki í daa ruy ziñ ηγερωυρου Nzoḡ Hurusuo Luye báy bawda nam be.

¹⁵ ηγερεmbay baa mii: «l laa key, mi tí tul-rì mbuḡa munu ká nzoḡ riiba tíike. Nzoḡ ká kaw báy nzaa bal-ε kekeke a kōo gari beri do lakun-ε, bay haña bo ka se tigbi-ε hoy nduḡdi ha sahoi ka se ni ya na, suoriya ba taa be.»

¹⁶ Báyi le, temndayari na, i mbu mbayri ká zad' mbiw

Fe ká tina nun ha Zaa 16:17 41 Fe ká tina nun ha Zaa 17:1

ká i di báy nzaa eboro ba *Harmagedon* *.

¹⁷ Falé lé, led nzaapedé ɲɛɛwuru ndeke di tɔnɔ sayke se a vaa kuna him héré ɲɛɛwuru ká do bil tunɔguo be na zuɔ bil zuu, lé, kusol ɲɛɛwuru mɛba belej saa karingaw mbay ká hul kani be ká nulue mii: «Pedke ɔ ro zu.» ¹⁸ A lé, mbamri vbu haa yela yela ndaw, kusolri mɛba belej belej ndaw, mbamri yiw kpáy kpáy ndaw, rɔɔ tusiri laɲ yik yik ndaw pi. Ba díɛ ká ɲɛɛwuru daa tusiri kpuru tji timbede key na, nzoɔ kɔ kiri tusiri ká laɲ mini key ba mbiw ya mɛbaɲ! ¹⁹ Bawda ɲɛɛɛpuo na sáka zad say, a ɲɛɛɛpuori ká saw puori bod bod riw bele ká tusiri key na dir wuruk wuruk. Ro, ɲɛɛwuru ker se tul ɲɛɛɛpuo *Babilon ká riɲ-ɛ mɛba bamba na, a daa ha ni nzo him bawda héré be ká mbaa tunɔguo be gbay gbay na. ²⁰ Tukuɗu mbiiri riw bele na gol maa ki gbay gbay, a kuori laa lé, nzoɔ kɔ ri mbiw mbáa. ²¹ Bawda sari ká ɲɔɔbke hii maa báy bɔl naɲ ká i te bil-e zad sidi na gay saa nulue zuɔ tul nzoɔbri ha ri tiiri ɲɛɛwuru bay tul sari ká ba bíɛ ká mbi báy zad, bay ji lé, ba bíɛ ká kal tul zad pavbad.

17

Kúnj bay ká bo tul bawda máy nun pie

¹ Falé lé, led nzaapedé ɲɛɛwuru mbiw ká sakra led nzaapedé ɲɛɛwururi ká tɔnɔ say ká i mɛba tunɔguo him héré ɲɛɛwuru do nduo-ri na baa mii: «Mu vi, lé, mi

* 16:16 16.16 Báy nzaa eboro na *Harmagedon* ba kuo ká riɲ-ɛ ba Magedon. Ká han kuo Magedon na led Izarayelri daa bawda ruy ká ɲɔɲ bamba ká di. (i kji Nzoɔ kúnj sal bayri 5.19; 2 Mbayri 23.29; 2 Soro fe saw bulu bari 35.22.) *Harmagedon* ká bil mbede ni key na, kiɛ zad ká ɲɛɛwuru a háw yum ká tul ɲɛɛɛtemndaya ká di, ba óro bie ruy ki wum.

Fe ká tina nun ha Zaa 17:2 42 Fe ká tina nun ha Zaa 17:8

kíe mù faa ká ηγερωυuru a kúnke bay bo tul bawda máy d'áa nun pie, ká ba bawda ηγερωυo ká do nzaa mbiiri* .
2 Mbayri ka tusiri na i pɔη sùo-ri í d'aa fe d'áa lɔɔ zij ni, a nzoɓ tukɛɛri ká i nzo him nun pie be na, himke d'aa ri tuɔ.»

3 Báyyi ɛ, Tem ηγερωυuru mgbam, ɛ, leɔ nzaapeɔ ηγερωυuru na mbi mi se bil law koɔ. ɛɛ, mi ko máy mbijw munu ká di kaw tul fe mgbam ká sji ηgaw ηgaw ká do yer ká riη t'iri ηγερωυuru do sùo-ε kpurukud bele. Fe mgbamke ku na do bay tul tɔno say, t'iwri ba duɔ. 4 Máyke na nduo gari lari ká nduy a ndaɔ bamba ká surumkeri ba surum gari nduo mbayri. Ka mbaɔa sùo-ε bay lari ká nduy z'iriri z'iriri ndaw, bay tisaw ká ndaɔ bamba ká larike ηgoη bamba bay zaw kereri ndaw pi. Ka mgbam tunɔguo ká i d'aa bay lari ká nduy z'iriri z'iriri do nduo-ε ká fe d'ari ká maa kóko ya, bay fe lɔɔri ze mbaa di bay tul nun pie be na. 5 Ká nzaa pol-e na, i vbie riη ká saw bayke do zaɔ muni mii: «Babilon, ηγερωυo ká do bay hurusuo, máa nzoɓ d'aa nun pieri bay nzoɓ fe d'ari ká maa kóko ya ká tusiri key.» 6 Mi ko ɛ, sim nzoɓ ηγερωυururi ká'a nzo na d'aa ni tuɔ ba him; ba sim nzoɓri ká i i ri bay tul bay Zezu ká i do tul-e.

Zaɔka mi ko ni na, mi yi mi kaw yer. 7 Báyyi ɛ, leɔ nzaapeɔ ηγερωυuru na baa ha mi mii: «Mina ndaw rɔɔ, mù kaw yer munu ɛ? Mi baa saw bay muni máy key na bay fe mgbam ká do yer ká tul-e ba tɔno say, t'iw-ε ba duɔ, ká soɓ ni na ha mù laa. 8 Fe mgbam ká mi ko na, pola ká do bay kumnun, timbeɔɔ ɛ, ka ti mbaa, roo ɛ, ka'a t'ij saa *luo zaɔ baw ká gbuke tiya bay séke zaɔ bíe ká kpukɔu kpukɔu. A nzoɓ tukɛɛri ká riη-ri do bil mbeɔe

* 17:1 17.1 Máy d'áa nun pie key na, i di ni ba Babilon ηγερωυo ndaw, bay yi ɛ, fe d'aa be ula nzoɓ tukɛɛri a kuɔ ri do di di zij Krisi.

Fe ká tina nun ha Zaa 17:9 43 Fe ká tina nun ha Zaa 17:16

pam pola ya dɔd ndaw rɔɔ tusiri dɔ báy na, zadka i kɔ fe mgbamke na, i káw yer, bay ji le, pola na ka dɔ báy kumnun, timbede le, ka ti mbáa, roo le, ka'a yíi a tji báy.»

⁹ Be ze ba saw síe haɲa nzoɔ taa ŋɛɛwɔruri i dɔ báy fe kókɔ í daa fe báy nun nzem. Tul ká tɔnɔ say na, ba kuori ká tɔnɔ say ká máy na kaw dɪ†; a ba mbayri ká tɔnɔ say ndaw. ¹⁰ Nzoɔ ndeɓekeri ká sakra bari mbayri na, i kal ro. Nzoɔ ndeke dɪ yieke re mbay timbede key, a nzoɔ ndeke dɪ tɔnɔ sayke na vi ya rɔɔbay. A roo le, zadka'a vi le, ka ti káw bole dɪ ya hɔy. ¹¹ A fe mgbam ká pola dɔ báy kumnun, a timbede le, ka ti mbáa na, be ki ze ka ba mbay ndeke dɪ tɔnɔ sidɪke. Ka ba nzoɔ mbɔw ká sakra bari ká tɔnɔ say na ndaw‡, a se ba zad b́ie ká kpukɔu kpukɔu na.

¹² A tɔwri ká duɔ ká mù kɔ na, ba mbayri ká duɔ ká i re mbay ya báy, roo le, i zɪɲ hɔrusuo réke mbay saw síe mbɔw hɔy zɪɲ fe mgbam ká dɔ yer na. ¹³ Bari mbaykeri ku na, law-ri maa ki a í ha ŋɔɔɔ báy hɔrusuo bari bay dáake ped ha fe mgbam na. ¹⁴ Fe mgbamke báy mbayri ká duɔ na, i rúu zɪɲ Vu Baɔu, roo le, Vu Baɔu na, a háw yum ká tul-ri, bay ji le, ka ba ŋɛɛembay ká kal tul ŋɛɛembayri, a ba Mbay luye ká kal tul mbayri riw bele. A bari ká ŋɛɛewuru dɪ ri a nan ri zuɔ boɔf ká í dɔ tul bay be na, ì b́a nzoɔ háw yum zɪɲ ni.

¹⁵ Lee, ledf nzaapedf ŋɛɛewuru na baa ha mì rɔɔbay mii: «Nduo mbiiri ká mù kɔ ká máy nun pie daa puo ká dɪ na, ba saw nzoɔbri ndaw, ruɔ nzoɔbri ndaw, saw puo nzoɔbri ndaw, rɔɔ nzaa bay nzoɔbri ndaw pi. ¹⁶ Tɔwri ká duɔ ká mù

† 17:9 17.9 Kuori ká tɔnɔ say na, nzoɔbri ker í baa mii, baa bay se tul ŋɛɛɛpuo Rɔm ká ba ŋɛɛɛpuo ká dɔ tul kuori ká tɔnɔ say na. ‡ 17:11 17.11 Mbay ndeke dɪ tɔnɔ sidɪke key na, ka dɔ sakra mbayri ká tɔnɔ say na, bay ji le, ka re mbay ba sidɪ.

Fe ká tina nun ha Zaa 17:17 44 Fe ká tina nun ha Zaa 18:6

kɔ, báy fe mgbam na, i túŋ máy d́áa nun pie na ngeren. I nán feri ká'a d́oke na kpakla kpakla bele bay pón ni d́o hoy nduɔd́i. I suŋa náy sùo-ε, a í tay bie bay huu kpɔlɔk kpɔlɔk, ¹⁷ bay ij le, ηγερεwururu d́aa kɔn d́áa pedke na d́o bil law-ri bay haŋa ri d́aa fe ká'a leke báy law máa kɪ mbjw hoy ha mbayri na i d́áake ped báy hurusuo-ri ha fe mgbamke na kpuru maa bay bay ká ηγερεwururu d́aa na ka d́aa pedke ɔ bay zadε ndaw rɔ.

¹⁸ «A máy ká mù kɔ na, ba bawda ηγερεpuo ká d́o bay hurusuo, ká re tul mbayri ká tusiri key.»

18

Babilon bie kpukɔu kpukɔu

¹ Fal feke ku na, mì kɔ leɔ nzaaped ηγερεwururu kɪ d́i saa nulue. Ka d́o báy bawda hurusuo, a tusiri riw bele hie báy zad taŋa be. ² Ka d́aa bay báy bawda kusol-e beley mii: «Ka lie ro! Bawda ηγερεpuo ká *Babilon na lie ro! Timbeɔε key na d́o ba zad ká temndayari d́aa puo ká d́i; a d́o ba zad muu sùo wururi ká ndaya báy kɪε boɔ boɔ riw bele; kɪri nduyri boɔ boɔ riw bele ká i ba im d́amba ká nzobri sa-saŋ kara muu sùo-ri ká d́i, ³ bay ij le, máy d́áa nun pie na, d́aa ha nzobri ká saŋ puo bari boɔ boɔ riw bele nzo him yɪŋke be na. Mbayri ká tusiri key pɔŋ sùo-ri bo bil fe d́áa lɔrɔ zɪŋ ni, a bari nzob d́áb fe híeri ká tusiri key na, i vi ba bawda nzob feziŋari bay tul kɔn káw bil ndaɔi ká kal tul zad ká d́aa nzob puokeri ku na.»

⁴ Falε le, mì laa kusol kɪ mgbá ká nulue mii: «Baari nzob b̄iri, ì tɪj ká bil puo na key, ká ì mgbaka í d́aa feyaa nzobkeri na zɪŋ ri a í zɪŋ bíeri ká mbi báy zad ká'a d́oko bay tul-e na, ⁵ bay ij le, feyaa bari na kay tul kɪ tul kɪ kpuru mgbá nulue ha ηγερεwururu ker se tul fe d́áa kaaya puoke na. ⁶ Ndaɔ bay d́áa zɪŋ puoke na munu ká'a d́aa

Fe ká tina nun ha Zaa 18:7 45 Fe ká tina nun ha Zaa 18:12

ziŋ nzoŋbri. Fe kaayari ká'a dfaa na, ndaɗ ɓay púo ni kay ki ba siɗi. Ka ɓil tunɗuo ká'a zukrike him ɓe ɓay kuna ha nzoŋbri na, ndaɗ ɓay zukri him yinke kal ɗi ba siɗi ha ni. ⁷ Munu ká'a sii sùo-ε ɓamba a kaw ɓil ndaɗi ká kal tul zaɗ na, munu ndaw ze, ì dfaa ha ni kɔ sɛkɛ fe a rɛ sùo-ε, ɓay ji lɛ, ka ɓaa ká ɓil law-ε mii: “Mì kaw zaɗ ni key ɓa mbay; mì kaw ɓa máy síe ya, a rɛw huɗ kara ti tji tul-i ya mgbarj.” ⁸ Saŋke mini ze, ɓíeri ká mbi ɓáy zaɗ ká ɗo ɓay tul-e na, i vika nam mbijw hɔy wuruk zuɔ tul-e: huɗ ndaw, rɛw huɗ ndaw, kɔn luye ndaw, rɔɔ huu a tay ni kpɔɔk kpɔɔk ndaw, ɓay ji lɛ, ŋgerɛmbay ŋgerɛwuru ká kuŋ sal ɓay ɓo tul-e na ɓa Nzɔɓ Hurusuo.»

⁹ Báyii lɛ, mbayri riw bele ká tusiri ká i dfaa fe dfaa lɔɔ ziŋ ni, a í ɗo ɓil ndaɗi ká kal tul zaɗ ziŋ ni na, zaɗka i kóko zuu huu ŋgerɛpuoke ká'a tji na, i rékɛ rɛw ɓáy mbii nun-ri mgboɓo mgboɓo, a í nda law-ri zaɗ zaɗ ɓay tul-e. ¹⁰ I ɗoko ɗi ɗi ŋgereŋ ɓáy hijɛ ɓay tul fe sɛkɛ ká'a tji tul ŋgerɛpuoke na a í ɓaa mii:

«Sɛkɛ fe woo! Sɛkɛ fe ji ze mini key lɛ!

Bo bawda ŋgerɛpuo Babilɔn ká ɗo ɓáy hurusuo na,
mù ɓiɛ kpukɗu kpukɗu ku waa!

ɓil saŋ síe mbijw hɔy, kún sal ɓay ká ɗo ɓay tul-a na, tji tul-a.»

¹¹ Nzɔɓ ɗáɓ fe hieri ká tusiri na, i rékɛ rɛw ɓáy mbii nun-ri mgboɓo mgboɓo ndaw, a í rɛ sùo-ri ɓay tul-e, ɓay ji lɛ, nzɔɓ mbijw mini kara hie fe ɓari ká i nda zuɔ na mbãa: ¹² feri ká i dfaa ɓáy lari ká nduy ziriŋ ziriŋ ndaw, mase lari ndaw, tisawri ká ndaɗ ɓamba ká larike mba híe ndaw, zawri ndaw, tul gari ká nduy a ndaɗ ɓamba ndaw, tul gari lari ká súrukeri ɗo ɓoɗ ɓoɗ ndaw, puuri ká ɓáy kirjɛ ɓoɗ ɓoɗ riw bele ká ɓarɛ fɔ bɔy bɔy ndaw, feri ká ɓáy kirjɛ kirjɛ ká i dfaa ɓáy sere mbali ndaw, puuri ká larike ŋgɔŋ ɓamba ndaw, lari nduykeri ɓoɗ ɓoɗ ndaw, rɔɔ ɓáy

Fe ká tina nun ha Zaa 18:13 46 Fe ká tina nun ha Zaa 18:19

hayri ká i daa báy tisaw kere ndaw pi. ¹³ Vay feri ká bare fu ndađ bamba ká báy kire bod bod ndaw, numri ká bare fu buy buy ndaw, feri ká i uu ha bare fu buy buy ndaw, him ndaw, num ndaw, sum báy fe pay ndaw, ndayri báy bađuri ndaw, piriri báy puupusuri ndaw, rɔɔ koyri báy nzođri ká i mgbá ri mgbam ká nzáa ruy kara ndaw pi.

¹⁴ Nzođ dáb fe hiekeri na, i daa ha ngerεpuo na mii: «Bo Babilon na, fe kereri riw bele ká konke daa mu bay zih na, zekre kađ ká luo-ɔ. Fezinari riw bele báy bil ndađi bori ká kal tul zađ na, zee ká luo-ɔ, a le, mu ti zih fekeri na mbáa wum.» ¹⁵ Nzođ dáb fe hieri ká i vi ba nzođ fezinari báy faa fe híe bari ká bil ngerεpuoke ku na, i doko di di ngerej báy híe bay tul fe seke ká a tji tul ngerεpuoke na. I réke rew báy mbii nun-ri mgbobo mgbobo a í re sùo-ri ¹⁶ mii: «Seke fe wool! Seke fe iike ze mini key ká bil bawda ngerεpuo key le! Ngerεpuoke ká do munu ba may ká nduo gari ká nduy a ndađ bamba ká súrukeri ba súru gari ndúo mbayri do sùo-ε, a mbađa sùo-ε báy feri ká i daa báy lari ká nduy ziriri ziriri, báy tisawri ká larike ngɔɔ bamba mba híe, báy zawri ká ndađ bamba na, ¹⁷⁻¹⁸ saw síe mbiw hoy maa bay haɔa feziɔa beri riw bele na, ka zekre kađ ká di.»

A nzođ mgbaka ngɔɔ bawda hul tumbiiri riw bele báy bari ká i se varu báy faa maambii na ndaw, rɔɔ báy nzođ daa peđri ká bil bawda hul tumbiiri báy bari riw bele ká i hol sùo-ri báy faa hári tul mbii na, zađka i ko zuu huu ká se ngerεpuoke na, i doko di di í guu fe mii: «Ngerεpuo ha kɔ rɔɔ maa bawda ngerεpuo na key le wool!» ¹⁹ Ze í faa sum siri í daa zuo tul-ri í réke rew báy mbii nun-ri mgbobo mgbobo, í re sùo-ri í guuke fe mii:

«Seke fe wool!

Seke fe iike ze do tul bawda ngerεpuo key le!

Báy faa bawda feziɔa be ká bamba tasiri na,

Fe ká tina nun ha Zaa 18:20 47 Fe ká tina nun ha Zaa 18:23

nzoɓri ká i ɗo ɓáy bawda hul tumbiiri ká tul maam-
bii na,
i vi ɓa nzoɓ feziɲa.

Ze saw síe mbijw hoy maa haɲa fe ɓeri ka zékreke kaɗ riw
bele.»

²⁰ Baari nzoɓri riw bele ká nulue,
ì záy sùo-rì ɓay tul ɓíe ɲɛɛɛpuo key na!

Baari nzoɓ ɲɛɛɛwɔruri ndaw, nzoɓ ndáy nzaapeɗri
ɓáy nzoɓ yaɲa ɓayri saa nzaa ɲɛɛɛwɔru ndaw na,
ì záy sùo-rì,
ɓay ji ɛ, ɲɛɛɛwɔru kuɲ sal ɓay ɓo tul-e
ɓay tul kaaya ká'a ɗaa ziɲ rì na.

²¹ Báyii ɛ, leɗ nzaapeɗ ɲɛɛɛwɔru mbijw munu ká ɓa
nzoɓ hɔrusuo se a vaa mbi bawda tisaw ká ɲɔɓ munu
ká nin naɲ fe na a vbu ɓáy hɔrusuo gbukum ɓo bawda
maambii a ɓaa mii:

«Faake munu ndaw ze,
ɲɛɛɛwɔru a ɓíeke bawda ɲɛɛɛpuo Babilon na ruk
ruk,
ɛ, nzoɓ ti kóko mbäa wŭm.

²² Bo Babilon na,
nzoɓ ti láa kusol nzaɲa kolon ká nzoɓ haɲkeri haɲ
na mbäa;

tijwri ɓáy fe úlri na, nzoɓ ti láa ká luo-ɔ mbäa ndaw.
Nzoɓ gosi mbijw mini ká ɗo ɗáa peɗke na ti mbäa ndaw;
Nin naɲ fe kara, nzoɓ ti láa gire ká luo-ɔ mbäa ndaw pi.

²³ Huu ndele ti híe ká luo-ɔ mbäa ndaw;
Suoriya yaɲa kɪ na kara nzoɓ ti láa mbäa ndaw,
ɓay ji ɛ, nzoɓ ɗáb fe híe ɓori na,
i ɓa nzoɓ bawda hɔrusuo ká tusiri key,
a ɓáy faa fe ɗáa mgbji ɓori na,
mù ùlake nzoɓri ká saw puo ɓari ɓoɗ ɓoɗ riw bele
ká tusiri key.

Fe ká tina nun ha Zaa 18:24 48 Fe ká tina nun ha Zaa 18:6

²⁴ ηγερωυρου daa seke zinj nzobri ká Babilon, bay ji le, sim *nzob yaanja bayri saa nzaa ηγερωυρου bay sim nzob taa beri ndaw, roo bay sim bari nzobri riw bele ká i i ri ká tusiri key na, bayke do tul nzob puoke na.»

19

¹ Falé ku le, mi laa gire fe ri kusol ruo nzobri ηgii bamba tasiri ká mgba gigigi ká nulue a daa mii:

«Aleloya! Pisi ηγερωυρου!

Pam ndaw, rin dika bay hurusuo ndaw na ba taa be!

² Kún sal bay beri na, do bay zadε a maa bay tusuε bay, bay ji le, ka daa bay do tul Babilon ká ba bawda may daa nun pie

ká daa ha fe im yaa zadri riw bele ká tusiri key bay faa fe daa nun pie be.

ηγερωυρου daa ni ko seke fe,

bay ji le, ka i nzob ped ηγερωυρuri.»

³ Lεε, ruo nzobri daa na roobay mii:

«Aleloya! Pisi ηγερωυρου!

Bawda ηγερεpuo ká huu se di na,

zuu huuke tji ndururu mbiimbam bay mbiimbam banu!»

⁴ Bayji le, *ηγερε tul pedri ká sijn sidfi pare nin bay fe oko bay kumnunri ká nin na, i huku siri i ruo ηγερωυρου ká kaw tul karingaw mbay na i daa mii:

«Amem! Ndad bay hana ni ka do munu na ki!

Aleloya! Pisi ηγερωυρου!»

⁵ Falé le, kusol mgba ba zad ká karingaw mbay do di na mii: «Baari nzob ped ηγερωυρuri riw bele, baari ká i hije ni, ηγερεri bay ledri ndaw na, i pisi ηγερωυρου naari!» ⁶ Lεε, mi laa gire fe ri kusol ruo nzobri ηgii bamba tasiri ká mgba gigigi, mgba ri maambii ká so gbuu

Fe ká tina nun h̄a Z̄aa 18:7 49 Fe ká tina nun h̄a Z̄aa 18:12

gbuu nd̄aw, m̄gba r̄i m̄bam ká ȳiw kp̄ȳy kp̄ȳy nd̄aw a b̄aa mii:

«Aleloya! Pisi ̄nḡer̄ew̄uru,

̄bay ̄ji ̄le, ̄nḡer̄embay ̄nḡer̄ew̄uru naari Nzob̄
H̄urusuo Luye na

ka re mbay!

⁷ N̄aa z̄áyri s̄uo naari, n̄aa d̄ori b̄il suoriya,

a n̄aa d̄áari riṅ d̄ika b̄o tul-e,

̄bay ̄ji ̄le, nam suoriya ȳaṅa k̄i Vu Baḍu na vi ro,

a m̄áy mbana b̄e na leke s̄uo-ε ro*.

⁸ ̄nḡer̄ew̄uru h̄a ni nduo gari ká ndaḍ b̄amba

ká nduy a puu kpala kpala.»

(Garike na b̄a peḍ ká b̄áy zaḍε ká nzob̄ ̄nḡer̄ew̄ururi d̄aa.)

⁹ Lεε, leḍ nzaapeḍ ̄nḡer̄ew̄uru na b̄aa h̄a m̄i mii: «Mu vbie mii: Bari ká ̄nḡer̄ew̄uru d̄i ri vi zaḍ suoriya ȳaṅa k̄i Vu Baḍu na, suoriya b̄a taa b̄ari.» Ka b̄aa na r̄ob̄ay mii: «Bayri ku na b̄a tusuε ̄bay ká uru saa luo ̄nḡer̄ew̄uru.»

¹⁰ B̄áyji ̄le, ká zaḍε ku h̄oy m̄i huku pol-e ̄bay ruo ni, roo ̄le, ka b̄aa h̄a m̄i mii: «Hay, mu d̄aa munu ya! Bi na, m̄i b̄a nzob̄ peḍ munu ká b̄o nd̄aw, munu ká ȳu-ḍri ká i d̄o tul tusuε ̄bay ká Zezu tina ha ri. ̄nḡer̄ew̄uru ze mu ruo ni.»

Tusuε ̄bay ká Zezu tina ha ri na, b̄e ze b̄a s̄aw ̄bay ká nzob̄ ȳaṅa bayri saa nzaa ̄nḡer̄ew̄uru b̄aa ku.

H̄aw ȳum K̄risi

¹¹ Faε ku ̄le, m̄i k̄o nulue m̄gbuḍa d̄o h̄oy, ̄le, piri pie d̄o d̄i. Nzob̄ ká kaw tul-e na, riṅ-ε b̄a Nzob̄ Doko Tul Bay ̄nḡer̄ew̄uru, b̄áy Nzob̄ Tusuε; ka kuṅ sal ̄bay, a ru-ry b̄áy zaḍε. ¹² Nun-eri sε huu kalu kalu munu ká r̄im

* ^{19:7} 19.7 Nam suoriya ȳaṅa k̄i Vu Baḍu b̄áy m̄áy mbana b̄e na, kie z̄úo k̄i ká Zezu hii ̄bay haṅa ni ka d̄o sakra b̄e b̄áy nzob̄ b̄eri. Nam haṅε ̄le, ka'a ȳi ̄bay tul m̄áy mbana b̄e, ká b̄a nzob̄ mbika lawri riw bele.

Fe ká tina nun hã Zaa 18:13 50 Fe ká tina nun hã Zaa 18:20

huu, taguɓa mbay ŋgi-ŋgii guɓa tul-e†. I vbie riŋ mbiw ɔo nzaa pol-e ká nzoɓ mbiw ko ya, ɓa ɓe huo-ε ki hɔy ze ka ko. ¹³ Ka nduo maagari ká ɓa sím ɔo sùo-ε, le, riŋ-ε ɓa «Bay ŋgerewuru.» ¹⁴ Nzoɓ yumri ká nulue ká i nduo gari pie ká ndaɗ ɓamba ká nduy a puu kpala kpala na, i kaw tul piri pieri, a í dii fal-ε. ¹⁵ Ká ɓil law nzi-ε na, maamii ká nzi-ε uo pɛlɛm pɛlɛm tji saa ɗi ɓay háwke yum ká tul nzoɓri ká ɓáy saw puo ɓari ɓoɗ ɓoɗ. Ka'a réke mbay ká tul-ri ɓáy hurusuo, a tɔɗ lere puu ká zaɗ ɗuo mbii lere puu ká kie hεε ŋgerewuru, Nzoɓ Hurusuo Luye. ¹⁶ Riŋ ká i vbie ɔo maagari ɓe ɓáy tul kul-e na ze ɔo key: «ŋgerembay ká kal tul ŋgerembayri, Mbay Luye ká kal tul mbayri riw bele.»

¹⁷ Falε ku le, mi ko leɗ nzaapeɗ ŋgerewuru mbiw ɔo siya ká ɓil law sikɗa síe. Ka guu fe ɓeleŋ ɓa siya hã nduy réke huɗ feri riw bele ká i zo í haari tumbam na mii: «Ì vi í mɓu ki ɓay tul bawda fe sum ŋgerewuru! ¹⁸ Ì ví re huɗ mbayri ndaw, ŋgerε tul nzoɓ yumri ɓáy nzoɓ yumri ndaw, huɗ piriri ɓáy taa nzoɓ káw tul-ri ndaw, rɔɔ ɓáy huɗ nzoɓri riw bele, koyri ɓáy nzoɓri ká i kaw ɓáy tul-ri ndaw, ŋgerεri ɓáy leɗri kara ndaw pi.»

¹⁹ Falε ku le, mi ko fe mgbam ká ɔo yer na ɓáy mbayri ká tusiri key, ɓáy nzoɓ yum ɓariri ká i mɓu tul ki ɓay rúu ziŋ nzoɓ káw tul piri ɓáy nzoɓ yum ɓeri na. ²⁰ Fe mgbam ká ɔo yer ɓáy nzoɓ ká ɗi sùo-ε ɓa nzoɓ yaɗa ɓay saa nzaa ŋgerewuru, ɓe ká'a ɗaa fe saŋri ká pol fe mgbam a ulake nzoɓri ká téke surum fe mgbamke ɔo sùo-ri, ká í koɗ fe ká i mbuo ri ni na, i mgba ri í faa ri siɗi bele í vbuku ri ɓáy kumnun zuɔ ɓil bawda huu ká aa raɗ raɗ, ɓáy tisaw ká vuo huu ká ɗi a sε bilam bilam a fu kpiri

† 19:12 19:12 Zezu na ɓa nzoɓ ká kaw tul piri pie. Taguɓa mbay ká ŋgii ɓamba ká guɓa tul-e na, kie mii, ɓe na ka ɓa mbay saw nzoɓri riw bele.

Fe ká tina nun h̄a Z̄aa 18:21 51 Fe ká tina nun h̄a Z̄aa 20:6

kpiri. ²¹ Bie nzoḅ h̄awri laa l̄e, i hu-huḑ maamii ká t̄ji saa nzaa nzoḅ káw tul piri na, h̄a nduy réke huḑ feri riw bele na, re huḑri na maa ri siḅ siḅ.

20

Bay ká se tul mbiimbam isod̄ sod̄ duo zad̄ mb̄iw

¹ Fal̄e ku l̄e, mì k̄o led̄ nzaaped̄ ḡgerewuru mb̄iw d̄i saa nulue. Ka m̄gba lakerere *luo zad̄ baw ká gb̄uke tiya nd̄aw, a m̄gba bawda sal lari d̄o nduo-ε nd̄aw pi. ²⁻³ Ka se a v̄ã m̄gba nay saḡ, ḅa soḡ piεd̄ke lew ká i d̄i ni ḅa ḡgeret̄emndaya, mase *Satan na, a siḡ ni ḅáy sal lari a v̄bu ni ḅo luo zad̄ baw ká gb̄uke tiya na, a dar faake gbak d̄o tul-e, a r̄ij̄ nzi-ε r̄εḡn d̄o d̄i, h̄a ni kaw d̄i mbiimbam isod̄ sod̄ duo zad̄ mb̄iw ḅay haḡa ḅo, nay saḡ na ka z̄iḡ faa úla nzoḅri ká saḡ puo ḅari ḅod̄ ḅod̄ na mb̄ãa, kpuru maa ḅáy mbiimbam ká isod̄ sod̄ duo zad̄ mb̄iw na ka kál nd̄aw r̄o. Fal̄e ku l̄e, d̄o nun hina ni h̄a ni t̄ji k̄el̄e a d̄aa nam nd̄ij̄ h̄oḡ.

⁴ Fal̄e l̄e, mì k̄o karingaw mbayri ká zuo. Bari ká i kaw tul-e na, ḡgerewuru ha ri h̄urusuo kúḡ sal ḅay. R̄oḅay mì k̄o para nun s̄uo ḅari ká i vbere ri ḅay tusuε ḅay ká Zezu tina ha ri, ḅáy Bay ḡgerewuru ká i ka-káake. Ba ḅari ká i ruo fe m̄gbam na ya nd̄aw, fe ká i mbuo r̄ii ni na ya nd̄aw, i te surum fe m̄gbamke d̄o nzaa pol-ri mase fal̄ nduo-ri ya nd̄aw pi. Bari nzoḅkeri ku na, i ȳi í kaw ḅáy kumnun í re mbay z̄iḡ *Krisi ká ḅil mbiimbam ká isod̄ sod̄ duo zad̄ mb̄iw (1.000). ⁵ Be ze ḅa titire t̄ji saa luo huḑ. A nzoḅ h̄awri ká i hu na, i ti ȳi í kaw ḅáy kumnun ya kpuru maa ḅáy mbiimbam ká isod̄ sod̄ duo zad̄ mb̄iw na ka kál nd̄aw r̄o. ⁶ A ḅari ká i d̄o ḅil titire t̄ji saa luo huḑ key na, suoriya ḅa taa ḅari; i ḅa nzoḅri ká ḡgerewuru d̄aa ri zuo ḅod̄. Huḑ ndeke d̄i sid̄ike na, d̄o ḅáy h̄urusuo ká tul-ri ya. Bari na, i ḅa nzoḅ fe poyri ká i d̄aa ped̄ h̄a ḡgerewuru

Fe ká tina nun h̄a Z̄aa 20:7 52 Fe ká tina nun h̄a Z̄aa 20:13

nd̄aw, Krisi nd̄aw, a í re mbay z̄iṅ ni ká ðil mbiimbam ká is̄oð s̄oð duo zad̄ mb̄iw na.

⁷ Zad̄ka mbiimbam ká is̄oð s̄oð duo zad̄ mb̄iw kal na báyiṅ l̄e, i hina Satan h̄a ni t̄i saa hul sal ðe na, ⁸ l̄e, ka se a ula nzoðri ká saṅ puo ðari ðoð ðoð ká t̄iw zad̄ ká niṅ ká tusiri key; ða nzoðri ká i ði ri ða Gog ðáy Magog*. Satan na mb̄u ri ðay ðáake ruy, i ruo munu ká dikud̄i ká nzaa mbii. ⁹ I yaa zad̄ri kpol kpol riw bele ká tusiri key, a í kiri zad̄ káw nzoð ṅgerewururi nd̄aw, ṅgerewuro ká ṅgerewuru ko ða nzoð nun-ε na nd̄aw pi. Roo l̄e, huu vi saa nulue a tay ri kp̄oðk kp̄oðk. ¹⁰ L̄eε, ṅgeretemndaya ká ða nzoð úla ri na, i vbu ni ðo ðil bawda huu ká aa rad̄ rad̄, ðáy tisaw ká vuo huu ká ði a se bilam bilam a f̄u kpiri kpiri. Ba zad̄ ká i vbuku fe mgbam ká ðo yer ðáy nzoð ká ði s̄u-ε ða nzoð yaṅṅa ðay saa nzaa ṅgerewuru zuo ði pola na. I ko seke fe ṅgi ðamba tasiri ká ði suṅ ðáy ðisie mbiimbam ðáy mbiimbam ðaṅguo.

Ḷro ðie kúnj sal ðay

¹¹ Fal̄e ku l̄e, mi ko bawda kariṅgaw mbay ða pie, ðáy nzoð ká kaw ði. Tumbam ðáy tusiri na, i ðuu pol-e h̄a nzoð yiṅ a ko ri mb̄aa. ¹² Roðay, mi ko nzoð huðeri, ṅgereri ðáy led̄ri nd̄aw, i ðo siya biw ká pol kariṅgaw mbay na, l̄e, i mgbuða mbeðeri ká i vbie fe ðáa nzoðri riw bele ðo ði na ðo hoṅ. I mgbuða mbeðe ki ká ða mbeðe pam na ðo hoṅ nd̄aw. Nzoð huðeri mb̄iw mb̄iw riw bele na, ṅgerewuru kuṅ sal ðay zuo tul-ri ðáy faa peð ðáa ðari maa ðáy ðay ká i vbie ðo ðil mbeðekeri ku. ¹³ Bawda maambii yiṅra ðáy huð nzoðri ká a yaa ri na nd̄aw, huð ðáy zad̄ baw na, i yiṅra ðáy huð nzoðri ká i ðo ði na

* 20:8 20.8 Gog ðáy Magog na, ða nzoðri ká saṅ puo ðari ðoð ðoð ká tusiri key riw bele ká í tuṅ ṅgerewuru ṅgerer̄. Ezekiel 38.2.

Fe ká tina nun ha Zaa 20:14 53 Fe ká tina nun ha Zaa 21:7

ndaw pi. LEE, bari mbijw mbijw riw bele na, ηγερεwuru kun sal bay zuo tul-ri maa bay ped d'aa bari. ¹⁴ Bayji le, huɗ bay zaɗ baw na, i vbuku ri zuo bil bawda huu ka aa raɗ raɗ, a se bilam bilam. Bawda huuke ku na, ba huɗ ndeke di ba sid'ike. ¹⁵ A nzoɓ ka riŋ-e ti bil mbede pam na ya le, i vbuka ni bo bil bawda huu ka aa raɗ raɗ, a se bilam bilam na ndaw.

21

Zuruzalem fie

¹ Falɛ ku le, mi ko tumbam fie bay tusiri fie, bay ji le, titire tumbam bay titire tusiri na zekre kaɗ, a bawda maambii na kara ti mbaa. ² LEE, mi ko ηγερεpuo ka do boɗ ba taa ηγερεwuru ka ba Zuruzalem fie di saa nulue ka luo-e ba tusiri. Ka mbaɗa su-o-e a naɗ may munu ba may mbana ka leke su-o-e bay yaɗa wara. ³ Ka zaɗe ku na mi laa kusol mgba beley saa tul karingaw mbay ka baa mii: «Timbede key na, ηγερεwuru do sakra nzoɓri! Ka'a d'aa puo zij ri, a bari laa le, i ba nzoɓ taa beri. ηγερεwuru ki su-o-e na ka'a saɗ zij ri, a ba ηγερεwuru bari. ⁴ Ka'a taa mbii nun-ri pid pid bele; huɗ ti tiika mbaa ndaw, rew huɗ ti tiika mbaa ndaw, reke su-o ti tiika mbaa ndaw, koko seke fe kara ti tiika mbaa ndaw, bay ji le, taw feri ka piɗke na, zekre kaɗ.»

⁵ Bayji le, ηγερεwuru, be ka kaw tul karingaw mbay na baa mii: «Timbede key na, mi do d'aa feri riw bele ba fie.» Falɛ le, ka yi a baa ha mi mii: «Mu vbie bay ni key na ka do mbede, bay ji le, bay bari na ba tusuɛ bay, a maa d'aa law bo di.» ⁶ Ka yi a baa ha mi na roɓay mii: «Pedke o ro. Bi na, mi ba *Alfa bay Omega ndaw, Nzoɓ Tiika Saw Fe bay Nzoɓ ɔro Bie Fe mbaɗa. Nzoɓ ka kon mbii se ni na, mbii kaw bay kumnun ka luu na, mi haɗa ni nzo hoy hoy. ⁷ A nzoɓ ka haw yum na, a zij fe

Fe ká tina nun hã Zaa 21:8 54 Fe ká tina nun hã Zaa 21:16

samikeri, le, m̀́ bá ɲɛɛwuru be, a be laa le, a bá vu-
i. ⁸ A bay ká se tul tokori ndaw, nzobri ká i do tul Bay
ɲɛɛwuru mbãa ndaw, nzob fe d́aa ɲmri ndaw, nzob
ika nzobri ndaw, nzob d́aa nun pieri ndaw, nzob fe d́aa
mgbjiri ndaw, nzob kóɔ fe k̄iri ká i kɔ ba ɲɛɛwuru bari
ndaw, rɔɔ nzob kud bayri riw bele ndaw na, zad bari do
bil bawda huu ká aa rad rad, báy tisaw ká vuo huu ká di
a se bilam bilam a f̄y k̄iri k̄iri ká ba hud ndeke di ba
sidike.»

⁹ Báyii le, led nzaaped ɲɛɛwuru mbjw ká sakra led
nzaaped ɲɛɛwururi ká tɔnɔ say ká i mgbá tunɔ ká
óɔ bie bíeri ká mbi báy zad ba tɔnɔ say mbaa di na
ví baa hã m̀́ mii: «Mu vi, le, m̀́ kíe m̀́ máy tikdi ká ba
máý mbana Vu Baɔu na.» ¹⁰ Le, Tem ɲɛɛwuru mgbá
m̀́ hã led nzaaped ɲɛɛwuru na s̄u m̀́ se tul lóɲ kuo
ká gaɲ bamba mbenvjw, a kíe m̀́ ɲɛɛɛpuo ɲɛɛwuru
ká ba Zuruzalem na di saa nulue ká luo-ε ba tusiri.
¹¹ ɲɛɛɛpuoke ku na, zad taɲa ká kíe ɲɛɛwuru ká do
na, t̄ji saa di a nduy mbedera mbedera. Ka do ver ver
munu ká tisaw kere ká riɲ-ε ba zaspé ká nduy a taɲ karara.
¹² I mbuo kòkɔ dudu hi-hii ndaw, a gaɲ ndaw í k̄irike
ɲɛɛɛpuo na. Faakeri ba duɔ fale sid̄i; led nzaaped
ɲɛɛwururi ba duɔ fale sid̄i ze i kɔɔ faakeri na. Ká
tul faa hulri na, i vbie riɲ saw k̄ani led Izarayelri ká duɔ
fale sid̄i do di do di. ¹³ I pɔɲ faa hul ba say do fi t̄jí síe,
say do fi riɲ síe, say do fi hoɔo, say do fi gel. ¹⁴ Kòkɔ
dudu na, i mbuo do tul tisawri ká duɔ fale sid̄i ká i vbie
riɲ nzob ndáy nzaaped Vu Baɔu ká duɔ fale sid̄i na do
di mbjw mbjw bele.

¹⁵ Fale le, led nzaaped ɲɛɛwuru ká baa bay z̄ij m̀́
na, ka mgbá ɲgasikri líe fe ká i d́aa báy lari ká nduy z̄iriri
z̄iriri do nduo-ε bay líeke ɲɛɛɛpuo na ndaw, faa hulkeri
ndaw, rɔɔ kòkɔ dudu ká kiri di na ndaw. ¹⁶ ɲɛɛɛpuoke

Fe ká tina nun hã Zaa 21:17 55 Fe ká tina nun hã Zaa 21:21

na tiwke maa ki: píeke báy áake maa ba ki. Báyii le, led̄ nzaaped̄ ηγερωυru lie ηγερεπο na báy ηgasikri líe fe be na, le, píeke na ba *estade* isod̄ sod̄ duo zad̄ duo fale sid̄i. Píeke ndaw, áake ndaw, rɔɔ gánke ndaw na, maa ba k̄i*. ¹⁷ Ka lie ganja kòkò dudu na ndaw, le, ba tukuru nduo isod̄ báy síη niη p̄are niη, ba nduo fe líe nzobri ze led̄ nzaaped̄ ηγερωυru na líeke†. ¹⁸ Kòkò na i mbuo báy tisaw kere ká larike ηγoη bamba ká i di ba *Zaspe*. ηγερεπο na, i mbuo báy lari ká nduy z̄iriri z̄iriri a taη kad̄ kad̄ a d̄o karara. ¹⁹ Tigbaa kòkò ká kiri ηγερεποke na, i d̄ew báy tisaw kere ká larike ηγoη bamba báy k̄ire bod̄ bod̄. Titire tisaw tigbaa hul ká i d̄aa bo na, i d̄aa báy tisaw ká i di ba *zaspe*, tisaw ndeke di sid̄ike na i di ba *safir*, tisaw ndeke di sayke na i di ba *agat*, tisaw ndeke di niηke na i di ba *emerode*, ²⁰ tisaw ndeke di ndebeke na i di ba *onikse*, tisaw ndeke di yieke na i di ba *sarduwān*, tisaw ndeke di tɔnɔ sayke na i di ba *kirizolit*, tisaw ndeke di tɔnɔ sid̄ike na i di ba *beril*, tisaw ndeke di tɔnɔ mb̄iwke na i di ba *topaze*, tisaw ndeke di duoke na i di ba *kirizoparaze*, tisaw ndeke di duo fale mb̄iwke na i di ba *turkuaze*, tisaw ndeke di duo fale sid̄ike laa le, i di ba *ametiste*. ²¹ Faa hulri ká duo fale sid̄i na ba para zaw kereri ká duo fale sid̄i ká larike ηγoη bamba ká i di ba *perle*. Faa hulri mb̄iw mb̄iw riw bele na i d̄aa báy para zaw kereke mb̄iw k̄i hōy. Faa ká bil ηγερεπο na, i d̄aa báy lari ká nduy z̄iriri z̄iriri a taη kad̄ kad̄ a d̄o karara.

* ^{21:16} ^{21:16} *Estade* isod̄ sod̄ duo zad̄ duo fale sid̄i na maa sal faa 2.200. Duo fale sid̄i na ba suy fe ká kie fe ká d̄o bay zad̄e nzed̄em. Zad̄ka píeke ndaw, áake ndaw rɔɔ gánke ndaw maa ba ki na, tuma law nzob̄ hã ni ker se tul zad̄ ká taη kad̄aη bamba tasiri ká hul k̄ani ηγερωυru. Ba zad̄ ká d̄o bay zad̄e nzed̄em ká ηγερωυru d̄o di. † ^{21:17} ^{21:17} Tukuru nduo 144 na maa *metre* 65.

Fe ká tina nun ha Zaa 21:22 56 Fe ká tina nun ha Zaa 21:3

²² Roo le, ká bil ngerɛpuoke ku na, mi ko hul kani ká di ya, bay yi le, ngerɛmbay, ngerɛwuru Nzob Hurusuo Luye báy Vu Bađu na ze i ba hul kanike‡. ²³ Ngerɛpuo na se síe síe, mase few rɔɔ bay haɲa ri taɲ zaɗ ká di ya, bay yi le, zaɗ taɲa ngerɛwuru ká kiɛ ni na, taɲ zaɗ kaɗ kaɗ ká di, a Vu Bađu laa le, ba huu ndele ká puoke. ²⁴ Nzobri ká saw puo bari boɗ boɗ ká tusiri key na, i ɗoko bil zaɗ taɲa be, a mbayri ká tusiri key kara, i séke báy feziɲa bari ká di. ²⁵ Faa hulkeri na a ɗoko hoɲ ká bisie; nzob ti dár ɗo di ya mgbaɲ, bay yi le, suɲ ti ɗoko bil ngerɛpuoke na ku ya. ²⁶ Nzobri ká saw puo bari boɗ boɗ ká tusiri key na, i úru báy fe riɲ ɗika bari báy feziɲa bari í séke di. ²⁷ Ká bil ngerɛpuoke ku na, fe im mbijw mini kara ti rii di ya, nzob fe ɗáa lɔɔri ya ndaw, nzob kúɗ bayri ya ndaw. Ba bari huo-ri ki hoɲ ká riɲ-ri ɗo bil mbeɗe pam ká ba taa Vu Bađu na ze i rii di.

22

¹ Fale ku le, leɗ nzaapeɗ ngerɛwuru na kiɛ mi nduo mbii káw báy kumnun ká nduy a taɲ qarara tji saa karingaw mbay ngerɛwuru báy Vu Bađu, ² a uo ká law sikɗa faa ká bil ngerɛpuoke na. Ká sikɗa nduo mbiiri ká siɗi na, puu káw báy kumnun ɗo di*, ká lie lereke faa bal ba duɔ fale siɗi ká bil mbiimbam mbijw. Few mbijw le, lie ba mbijw mbijw, a vaykeri kara ba sawpuu vaa nzobri ká saw puo bari boɗ boɗ.

³ Feri ká ngerɛwuru faɗ na ti ɗoko mbáa. Karingaw mbay ngerɛwuru báy Vu Bađu ze a ɗoko di. LEE, nzob

‡ 21:22 21.22 Nzob se síe hul kani mbáa, bay yi le, ngerɛwuru ki sùo-ɛ saɗ ziɲ nzob beri, a ngerɛpuo báy zaɗɛ ngid bele na ba taa be. * 22:2 22.2 ì kji Tiika saw fe 2.9; 3.22; Ezekiyel 47.12.

Fe ká tina nun hã Zaa 21:4 57 Fe ká tina nun hã Zaa 21:11

ped̄ beri na, i ruo ni. ⁴ I kókɔ nun-ε†, le, riŋ-ε dɔ nzaa pol-ri. ⁵ Suŋ ti tiika d̄i mbãa ndaw, nzoɓ̄ ti séke síe zad̄ taŋa huu ndele ya ndaw, zad̄ taŋa síe ya ndaw, baȳ j̄i le, ŋgerembay ŋgerewuru a haŋa zad̄ taŋa be taŋ ká tul-ri, a í re mbay mbiimbam báy mbiimbam banjuo.

Zezu waa bay vika

⁶ Falε ku le, leɗ̄ nzaaped̄ ŋgerewuru na ba a hã m̄i mii: «Baykeri ku na ba s̄uo bay a maa bay d̄aa law bo d̄i. ŋgerembay ŋgerewuru ká hã Tem be hã nzoɓ̄ yaŋa bayri saa nzi-ε na, pie leɗ̄ nzaaped̄ be bay kíε nzoɓ̄ ped̄ beri fe ká'a vika vuku.»

⁷ Zezu ba a mii: «Ì laa key! Ndij̄ hoy le, m̄i vika. Nzoɓ̄ ká daa vu mbom bo tul bayri ká uru saa nzaa ŋgerewuru ká d̄o bil mbede ni key le, suoriya ba taa be.»

⁸ Bi Zaa na, fekeri ku riw bele na, m̄i laa báy suk-i ndaw, a mí kɔ báy nun-i gbak gbak ndaw pi. A zad̄ka m̄i laa bay fekeri, a mí kɔ báy nun-i ndaw na báyji le, m̄i huku pol leɗ̄ nzaaped̄ ŋgerewuru ká kíε m̄i fekeri na bay rúo ni.

⁹ Roo le, ka ba a hã m̄i mii: «Hay, mu daa munu ya. Bi na, m̄i ba nzoɓ̄ ped̄ munu ká bo ndaw, munu ká yu-ori ká i ba *nzoɓ̄ yaŋa bayri saa nzaa ŋgerewuru ndaw, roɔ munu ká bari riw bele ká i daa vu mbom bo tul bayri ká d̄o bil mbede ni key ndaw na. ŋgerewuru ze mu ruo ni.»

¹⁰ Falε ku le, ka ba a hã m̄i báy mii: «Bayri ká uru saa nzaa ŋgerewuru ká d̄o bil mbede ni key na, mu muu ya, baȳ j̄i le, nam ká fekeri a t̄j̄i na t̄oŋ d̄i mbãa ro. ¹¹ Nzoɓ̄ kaaya na, ka daa nun-ε ba pola, a nzoɓ̄ fe d̄aa ãm na, ka d̄o bil fe d̄aa ãm na, a daa nun-ε ba pola. A roo le, nzoɓ̄ fe d̄aa báy zad̄ε na, ka daa nun-ε ba pola, a nzoɓ̄ ká d̄o

† 22:4 22.4 ì k̄j̄i T̄j̄i k̄ELe 33.20; 1Tm 6.16 ndaw. Pola lew na, nzoɓ̄ maa bay kókɔ nun ŋgerewuru ya, roo le, timbede key na faa d̄o hoy ro.

Fe ká tina nun ha Zaa 21:12 58 Fe ká tina nun ha Zaa 21:18

bod̄ ba taa ηγερωuru ε, ka do bod̄ ba taa be, a séke nun-ε ba pola.»

¹² Zezu baa mii: «Ì laa key! Ndji hoy ε, mì vika. Mì mgbaka fe tunduori na do nduo-i bay haɲa nzoɓ haɲa haɲa ε, ka maa báy ped̄ d̄áa be. ¹³ Bi na, mì ba *Alfa báy Omega, mì ba Titire Nzoɓ báy Ǿɾɔ Bie Nzoɓ, Nzoɓ Tiika Saw Fe báy Nzoɓ Ǿɾɔ Bie Fe mgbada. ¹⁴ Suoriya ba taa nzoɓri ká i wàa maagari bari *taɲ kad̄ kad̄, bay haɲa bo i do báy faa ríi báy faa kòkɔ dudu í se bil ηγερωpuo na, í sɔ lere puu káw báy kumnun baɲɔ ká di. ¹⁵ Roo ε, váy nzoɓri, bari nzoɓ fe d̄áa mgbjiri báy nzoɓ d̄áa nun pieri ndaw, nzoɓ ika nzoɓri ndaw, nzoɓ kóɗ fe k̄iri ká i kɔ ba ηγερωuru bari ndaw, mase nzoɓ haɲa haɲa ká hii kúɗ bay a d̄aa baɲɔ ndaw na, i doko fal ηγερωpuoke na.

¹⁶ «Bi Zezu na, mì pie led̄ nzaaped̄ bi bay haɲa ni ka baa nasi bay feri key na riw bele ha nzoɓ mbika lawri ká i mbɔ tul k̄i ká zad̄ bod̄ bod̄ na. Bi na, mì ba vu bulu Mbay *David̄, a mí ba rùo tibie ká taɲ gbalak ndaw pi‡.»

¹⁷ Tem ηγερωuru báy máy mbana Vu Baɗu[§] na, i baa mii: «Mu vi!» Nzoɓ ká laa bay key na ε, ka baa mii: «Mu vi!» Nzoɓ ká kɔn mbii se ni ε, ka vi; a nzoɓ ká hii bay nzoɔ mbii káw báy kumnun ε, ka ví yaɲ hoy hoy.

Síɲ tul bay

¹⁸ Baari riw bele ká ì laa bay ká uru saa nzaa ηγερωuru ká do bil mbede ni key na, bi Zaa na mì baka rì mii: nzoɓ ká d̄aa bay k̄i nde tul bayke na ε, ηγερωuru a d̄áa bíeri

‡ 22:16 22.16 Zada Zezu baa mii, beri ba vu bulu Mbay David̄, a beri ba rùo tibie ndaw na, ka hii bay baa mii, beri ba Nzoɓ Yaɲa Nzoɓri ká ηγερωuru waa bay pie beri vi, beri ká Zibri riw bele giyaɲ beri na. § 22:17 22.17 Máy mbana Vu Baɗu na, ba nzoɓ mbika lawri ká i giyaɲ nam yí Zezu ká ba mbana bari.

Fe ká tina nun ha Zaa 21:19 59 Fe ká tina nun ha Zaa 21:21

ká mbi báy zaɗ, ká bayke ɗo bil mbede ni key na, nde tul seke fe ká ɗo bay tul-e. ¹⁹ A nzoɓ ká naa bay hanɛ ká ɗi le, ɲgerewuru a náa fe hanɛ ká ɗo bay tul-e, ká bayke ɗo bil mbede ni key ndaw. Nzoɓke ti sɲa lere puu káw báy kumnun ya ndaw, ka ti ríi bil ɲgerɛpuo ɲgerewuru na ya ndaw pi.

²⁰ Nzoɓ báa nasi bay fe niri key riw bele na ɗaa mii: «Ba tusuɛ, ndji hoy le, mi vika.»

Amɛm! Ndaɗ bay haɲa ni ka ɗo munu na ki!
ɲgerembay Zezu, mu vi!

²¹ Ndaɗ bay haɲa law huoke taa ɲgerembay Zezu ka sáɗ zinj nzoɓ taa ɲgerewururi riw bele! Amɛm! Ndaɗ bay haɲa ni ka ɗo munu na ki!

Mbede sáka kuni fie
New Testament in Kuo

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kuo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Jun 2022 from source files dated 28 May 2022

1bae8b8b-6141-55e9-b352-adf7a01da5f4